THE LITHUANIAN WEEKLY
LITHUANIAN NEWS

Entered as second-class matter November 30, 1942, at the Post Office of Pittsburgh, Pa., under the Act of March 3, 1789.

Publisher: Lithuanian Roman Catholic Literary Society, Inc.

Leidėjas: Lietuvių R. Katalikų Literatūros Draugija, Inc.

Redaktorius:
T. BARNABAS MIKALAUSKAS

Redakcijos ir administracijos adresas: 2211 Sarah St. Pittsburgh 3, Pa. Telefonas: HEmlock 1-3121

Lietuvių Žinios

2739

METAI (VOL.) XIV Kaina 5 Centai PITTSBURGH 3, PA., KETVIRTADIENIS, 1950 KOVO (MARCH) 2 D. Telefonas: HEmlock 1-3121 NO. 9

T. VIKTORAS GIDŽIŪNAS, O.F.M.

ŠVENTASIS LIETUVOS KARALAITIS

Šventieji yra tarsi žiburiai tamsioje šio pasaulio naktyje. Jie savo dorybėmis spindinčiu gyvenimu šviečia mums kėlią vedantį į tobulybę. Jų turi kiekvienas kraštas, jų turi ir Lietuva. Tokiu dvasiniu švyturiu mums yra Šv. Kazimieras.

ŠVENTOJO KILMĖ IR KŪDIKYSTĖ

Jis gimė ir augo karališkame Krokuvos dvare. Jo tėvas Kazimieras Didysis Lietuvos kunigaikštis, grynas lietuvis, o motina Elžbieta Vokiečių Imperatoriaus duktė. Šv. Kazimieras buvo *tretysis* kūdikis šeimoje, gimęs 1458 metais spalių 10 dieną.

Kūdikystės dienas jis praleido savo giliai tikinčios motinos globoje. Iš motinos jis gavo gyvą tikėjimą ir pamaldumą, o iš tėvo paveldėjo taurų lietuvio būdą. Nemaža įtakos jam padarė ir rimtas, doras ir mokytas jo mokytojas kan. Jonas Dlugošius. Jis ne tik išmokė mūsų karalaitį gražiai lotyniškai skaityti, kalbėti ir rašyti, bet taip pat supažindino su garbinga Lietuvos ir Lenkijos praeitimi.

KARALAIČIO VEIKLA KROKUVOJE

Dar jaunutis būdamas, Kazimieras padėjo tėvui tvarkyti valstybės reikalus. Karalaitis priiminėdavo svečius, dalyvaudavo seimuose, iškilmėse ir pokyliuose. Bet jo širdis prie šių dalykų nelinko. Jis giliai pergyveno, kad tokiomis progomis būdavo pažeidžiama dora ir valstybės reikalai savaip sprendžiami ir tvarkomi. Jis anksčiau už kitus pakildavo nuo stalo. Nejučiomis pasišalinęs nuo įkaitusių svečių, jis ieškojo nuošalaus ramumo savo sielai. Jis sumaniai tvarkė valstybės iždą ir prižiūrėjo, kad sunkiai surinkti pinigai nebyrėtų ten kur nereikia. Karalaitis mėgo tvarką namuose ir krašte ir pasižymėjo susivaldymu ir teisingumu santykiuose su žmonėmis.

Įgrisdavo jam žmonių besotiškumas, nes jis pats troško vien grynos Dievo meilės. Nuvargęs dienos bėgyje, poilsio jis ieškojo maldoje. Už žmonių įžeidimus jis stengdavosi atlyginti Dievui plakdamas savo kūną, pasninkaudamas ir aštriai atgailaudamas. Taip mūsų šventasis praleido savo gyvenimą Krokuvoje karaliaus dvare.

DIDŽIOJO LIETUVOS KUNIGAIKŠČIO VIETININKAS

Šventojo tėvas Kazimieras buvo Didysis Lietuvos kunigaikštis ir Lenkijos karalius. *Kadangi jis daugiausia gyvendavo* Lenkijoje, dėl to lietuviai buvo nepatenkinti. Norėdamas juos nuraminti 1479 metais jis kartu su sūnum Kazimieru atvyko į Vilnių. Po kurio laiko reikalų verčiamas jis turėjo grįžti Krokuvon, bet tada savo vietininku Lietuvoje paliko sūnų Kazimierą.

Lietuva jaunuoliui patiko. Vilniuje nebuvo tiek prabangos ir jis čia lengviau galėdavo susikaupti, kaip Krokuvoje. Kaip marus žmogus šventasis vaikščiojo didingoje pilyje, bendravo su valdininkais, bet jo širdis jau buvo atitrukusi nuo šio pasaulio. Pakildavo jis į ekstazę Šv. Mišių metu. Besimeldžiantį jį matydavo žmonės prie nukryžiuotojo paveikslo, ar klūpanti naktį prie uždarų bažnyčios durų.

Jis mylėjo Lietuvos žmones. Pažino jį varguoliai, išalkę ir paliegę. Džiaugėsi jį pamatę, nes užuojauta ir meilė veržėsi iš jo šventos širdies. Jis mylėjo Lietuvą, kaip tikras lietuvis, nors gimęs svetimoje šalyje. Kaip savo tėvynės mylėtojas jis turi būti pavyzdžiu ir mūsų svetur gimusiam ir augusiam jaunimui!

MIRĘS TEBEGYVENA ŽMONIŲ ŠIRDYSE

Jaunas karalaitis, vesdamas aštrų atgailos gyvenimą pradėjo silpnėti. Jėgos išseko pačioje jaunystėje ir jis mirė eidamas 26 metus. Jo šventu gyvenimu žavėjosi lietuviai jam tebegyvenant, o jam mirus jie pradėjo melstis prie jo kapo. Miręs karalaitis pavergė žmonių širdis ir pradėjo daryti stebūklus. Ilgainiui buvo išpildyti ir lietuvių troškimai. 1603 metais Kazimieras buvo paskelbtas šventuoju.

Visais laikais lietuvių akys ir širdys krypo ir tebekrypsta prie Šv. Kazimiero. Rusų carų laikais mūsų tėvai atrasdavo suraminimą prie šventojo kapo ir išlaikė savo tikėjimą. Lenkams išplėšus Vilnių buvome atskirti nuo savo globėjo, bet mūsų širdžių atodūsius jis girdėjo ir už demarkacijos linijos. Nenusiminkime, jis dabar girdi savo tautiečių aimanas netik tėvų šalyje, bet ir plačiame pasaulyje. Mes tikime kaip praeityje, taip ir dabar jis pagelbės mums nugalėti priešus ir padės mums išblaškytiems sugrįžti į savo tėviškės laukus laisvam gyvenimui. Bet šiais s unkiais laikai mes jį taip pat maldaukime, kad jis mus globotų gyvenimo klystkeliuose, kad neprarastume kelio vedančio į Tėvo namus.

METINIS "LIETUVIŲ ŽINIŲ" VAJUS

Mūsų laikraščio vajus gražiai pradėtas ir eina gana pasekmingai. Jau pirmomis dienomis užsisakė 9 nauji skaitytojai.

Į šią garbingą talką maloniai kviečiame visus mūsų laikraščio skaitytojus, prietelius ir rėmėjus rasti bent vieną naują prenumeratorių. Neatidėkite rytojui, tuojau ieškokite, o ieškantis visada suras.

Kuo daugiau skaitytojų, tuo geresnis laikraštis.

Kiekvienas, kuris šio vajaus proga,suras 5 naujus skaitytojus, gaus dykai "Lietuvių Žinias" metams, be to, dalyvaus vertingų dovanų laimėjime.

Į KOKIĄ TAIKĄ ŽENGIA PASAULIS?

A. ERDVILAS

Kaip Hitlerio laikais **propagandos žodis**, taip dabar **taikos žodis** yra praradęs savo tikrąją prasmę ir virtę paniekos terminais. O vis dėlto šiandien daugiausiai kalbama apie... taiką. Į kokią gi taiką žengia šių dienų pasaulis?

KOMUNISTINĖ TAIKA

Nuo kitų neatsilikdami, o gal ir dar daugiau prie taikos šaukia Kremliui užsidarę trylika dievukų. Apie taiką jie šneka balandžio balsu, **tuo tarpu jų įsakyti tarnai galanda piautuvus ir ruošia kūjus, kuriai tie "taikos balandėliai" nori pertvarkyti pasaulį.** Pas juos — tarybiniame rojuje — tiesa, viešpatauja "taika". Tačiau kokia!? Taikos ir ramybės vardan **kas metai Sovietų Sąjungoj nužudoma pusantro milijono į laisvę įtikėjusių ir už ją kovojusių žmonių.** Kiekvienais metais Sibiro koncentracijos stovyklos ir kalėjimai pripildomi naujais baltaisiais vergais. Jau trisdešimt metų kaip 15 mil. vyrų ir moterų, jaunuolių ir senių paversti gyvuliais, kurių tačiau nė jokios gyvulių draugijos negloboja. Kiekvienais metais apie pusantro milijono žmonių — vergų miršta ir kiekvienais metais tos žmonijos lavoninės pripildomos naujomis aukomis, kurios kaip veršiai aukojamos Kremliuje sėdinčiam kraujo dievaičiui. 200 milijonų žmonių dieną ir naktį gyvena nežinioje ir baimėje. Jie netik bijo pasakyti žodį, bet net ir pagalvoti kitaip, negu Kremliaus valdovai įsakė, nes jie žino savo likimą: Jie tempia jungą sunkesnį už jaučio ir jų kantrybė turi būti didesnė už asilo.

Štai komunistinės Rusijos ramybė! Štai kokia taika viešpatauja tironų valdomoj Sovietinėj Sąjungoj!

KOKIOS TAIKOS IEŠKO VAKARŲ PASAULIS?

Kiekviena proga apie taiką kalba ir demokratinis Vakarų pasaulis. Jo **taikos sąvoka paremta laisvojo žmogaus ir laisvųjų tautų principais.** Tačiaus ar Vakarų pasaulio vadai daro viską, kad ta taika — tikroji, krikščioniškoji taika būtų įgyvendinta. Realiai ir blaiviomis akimis žvelgdami mes negalime nematyti, jog **didžiosios demokratinės valstybės nepakankamai įvertina padėtį ir neranda reikalo sustabdyti sovietinės taikos vardan vedamas žmonių ir tautų žudynes.** Reikia tačiau atsiminti, jog visai Vakarų politikai vadovauja ir gaires jai nustato JAV. Todėl į JAV ir atkreiptos pavergtojo ir laisvojo pasaulio akys. Tačiau nevienas yra rimtai susirūpinęs: ar Amerika pateisins milijonų į ją sudėtas viltis? Juk paskutiniame dešimtmetyje amerikiečiai padarė tokių klaidų, kurios neabejotinai atsiliepia ir atsilieps į tarptautinės politikos vystymasi. Kas gali pateisinti ribas peržėngiantį F. D. Roosevelto draugiškumą Stalinui ir visokeriopą paramą Sovietų Rusijai? Kaip išaiškinti Teherano, Jaltos, Potsdamo konferencijas, jau neskaitant šimtus mažesnių nuolaidų? Kas gali suprasti, kodėl tūkstančiai komunistų šnipų landžioja po visą Ameriką ir patenkinti juokiasi iš laisvės, kuri kai kuriais atvejais yra nepateisinama?

DAUGIAU VALIOS IR ATSARGUMO

Į šią painiavą daugiau šviesos įneša žinomas politikas teoretikas **James Burnham**, savo "Būsimojo dėl pasaulio" autorius. Jis savo naujai ruošiamoje knygoje sako, jog **amerikiečių didžiausia šių dienų blogybė yra silpna valia, nesugebėjimas daryti staigesnius, griežtesnius sprendimus.** Autorius šių išvadų priėjo išvažinėjęs Ameriką skersai ir išilgai.

Tai atsiminus —aišku, jog ir dabartinė JAV vilkinimo ir bet kokiais būdais taikos kūrimo politika yra tos silpnos valios ir neryžtingumo vaisius. Dabar suprantama kodėl JAV patinka vilkinimo politika. Amerikiečiai mano, jog kiekviena diena pasaulį vis daugiau atstumia nuo komunizmo ir galutinė kova bus lengvesnė tuomet, kai pasaulis bus galutiniai apsisprendęs prieš Stalino tiraniją. Tai tėra tik iš dalies teisingi galvojimai. Reikia neužmiršti, jog **komunistinės taikos mašina kiekvieną dieną nužudo tūkstančius geriausių kovotojų ir sandėlius papildo** milžiniškomis ginklų atsargomis. Ir kai Kremlius pasijus pakankamai tvirtas, jis nelauks nė vienos dienos. O tuomet apie teisingą ir krikščionišką taiką galės galvoti tik tie, kurie liks neužmušti kūjo ir nepapiauti piautuvo. Todėl nebereikalo pasaulis baimirasi, ar JAV savo vilkinimo politika nenuves pasaulio į pražūtį?

Šiandien JAV vadovai varo baimės politiką. Jie bijo karo, nors žino, kad tik jis atneš tikrąją taiką, nes jie bijo netekti baltos duonos ir žibančios mašinos. Atėjo laikas parodyti pasiaukojimo ir ryžtingumo, nes kitu atveju žmonijoj užviešpataus "taika", kurios simbolis bus pasaulio griuvėsiai.

IŠ TREMTINIŲ GYVENIMO

TREMTINIAI PERSIORGANIZAVIMO ŽENKLE

Mūsų korespondento Europoje

PERSITVARKĖ LIETUVIŲ TREMTINIŲ BENDRUOMENĖ VOKIETIJOJE

Iki šiol lietuvių reikalus Vokietijoje tvarkė Lietuvių Tremtinių Bendruomenė. Mažėjant lietuviams Vokietijoje ir laukiant greito IRO globos galo, atsirado skubus reikalas, įsteigti ir vokiečių valdžios pripažintą lietuvių bendruomenės organą. Tuo tikslu LTB Centro Komitetas vasario mėn. 11 d. posėdyje nutarė, LTB organizaciją suderinti su VLIKo paskelbtais Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) nuostatais. Taigi ir buvo nutarta nuo šių metų vasario mėn. 16 d. LTB Centro Tarybą automatiškai pavadinti **Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Vakarų Vokietijos Krašto Taryba.** Taip pat ir visi padaliniai gauna atitinkamus naujus pavadinimus.

Naujos Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Vakarų Vokietijos Krašto Valdybą sudaro tie patys nariai, kurie iki šiol įėjo į LTB Valdybą. Ši valdyba prieš jos kadencijos galą (buvo išrinkta 1949 metais gegužės 19 d. 1 metams) paruoš ir praves PLBnės Krašto Tarybos rinkimus pagal PLB statutą. Taip pat bus paruoštas naujas PLB Vokietijos Krašto statuto projektas.

Naujos Valdybos svarbiausioji užduotis bus kiek galima greičiau legalizuoti teisinį statusą Vokietijoje. Berods latviai jau kiek anksčiau tuo reikalu susirūpino ir jau turi Vokietijos vyriausybės pripažinimą. Ypač tai svarbu lietuviams pasiliekantiems Vokietijoje. Taip pat numatoma, kad Vokietijos vyriausybė leis užsieniečiams gyvenantiems Vokietijoje išsirinkti į perlamentą vieną atstovą.

KONFERENCIJA PASILIEKANČIŲ VOKIETIJOJE REIKALU

Vasario mėn. 11 d. Schwaebisch Gmuend stovykloje buvo sušaukta VLI Ko, LTB Centro Komiteto, Liet. Raudonojo Kryžiaus ir Mažosios Lietuvos Tarybos atstovų konferencija. Dalyvavo ir BALFo atstovas J. Valaitis. Šios konferencijos tikslas kaip tik ir buvo Lietuvių Tremtinių Bendruomenės vadovaujančių organų persitvarkymo reikalas ir pasiliekančių Vokietijoje lietuvių klausimų gvildenimas.

Organizaciniais reikalais kalbėjo **J. Šlepetys**, pasiliekančių Vokietijoje tremtinių teisiniu reikalu — **E. Noakas**, Britų zonos lietuvių reikalais išsamų pranešimą padarė **Z. Zundė**, šalpos reikalu kalbėjo Dr. D. Jasaitis. Be to, kalbėjo BALFo direktorius **Valaitis, Pr. Pauliukonis** ir VLIKo pirmininkas **Prel. Krupavičius.**

Z. Zundė nusiskundė, kad emigracija Britų zonoje einanti labai pamažu. Per sausio mėn. **iš britų zonos išemigravo į JAV tik 25 lietuviai.** Tuo tarpu dar šiuo metu britų zonoje yra per 4.440 lietuvių gyvenančių stovyklose. Apie 6000 lietuvių gyvena už stovyklos ribų, kurie priklauso lietuvių bendruomenei. **Be to, dar esą keletas tūkstančių lietuvių, kurie dėl baimės nukentėti nuo vokiečių slepia savo tautybę ir nedalyvauja lietuviškoje bendruomenėje.** Dabar dar britų zonoje veikia 3 gimnazijos ir 5 pradžios mokyklos su 600 mokinių. Lie-

(Nukelta į 6 pusl.)

Į kokią taiką žengia pasaulis

LIETUVIŲ ŽINIOS
Savaitinis Laikraštis
Leidžia
Lietuvių R. Katalikų Literatūros Draugija, Ink.
2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.
Tel. HEmlock 1-3121

Jungt. Valstybėse metams $3.00
Jungt. Valstybėse pusmečiui 1.50
Užsieny metams 4.00
Užsieny pusmečiui 2.00

Skelbimų kainos sulig susitarimo

LITHUANIAN NEWS
Weekly Publication
Issued by the
Lithuanian Roman Catholic Literary Society, Inc.
2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.
Tel. HEmlock 1-3121

Subscription Rates:
In U. S. A., one year $3.00
In U. S. A., six months 1.50
Other countries, one year 4.00
Other countries, six months 2.00

Advertising rates on application

Entered as second-class matter November 30, 1942, at the Post Office at Pittsburgh, Pa., under the Act of March 3, 1879.

POPIEŽIUS PIJUS XII

Jei tarptautiniai paskutiniųjų metų įvykiai iškėlė Popiežiaus asmenybę iki aukščiausios žvaigždės, paskutinieji neramumai ji padarė garsiausiu vakarų civilizacijos gynėju.

Karas, ta baisioji nelaimė, ne vien materiališkai parbloškė žmoniją, bet ir morališkai. Šiandien žmonija nesutaikomai padalinta į du pasauliu: **krikščionybė ir komunizmas.** Dvi milžiniškos jėgos grumiasi dėl akcijos: viena už statymą, antra už sunaikinimą, už išplėšimą iš žmonių širdžių kilniųjų jausmų.

Pijus XII šiame išgąstingame susikirtime tarp Kristaus ir anti-Kristaus yra tiesos simbolis, kuris pakyla visame savo majestotiškume, kad sutvirtinus žmonių sąžinėse didžiusius solidarumo jaumus, užgniaužus neapykantą ir egoizmą ir atgaivinus broliškumo ir meilės dvasią, kuri privertė Aukščiausiąjį atsiųsti čia žemėje dieviškąjį Sūnų kilniai atpirkimo misijai.

Šitokiu užsilaikymu Šv. Tėvas jau nėra vien prakilnusis Apaštališkosios Bažnyčios vadas, bet galingas visų tikybų apgynėjas, nenuilstantis didžiosios laisvės, būtent religinės, skleidėjas.

KANKINYS BE VINIŲ

Pijus XII, dar jaunas berniukas, girdėdamas misijonierių pergyvenimus, pranašingai išsitarė: "Ir aš noriu būti kankiniu, bet be vinių". Ir taip įvyko.

Žmogiškasis literatų ir artistų nuliūdimas virto dieviškuoju nuliūdimu, įgaudamas kankinio vardą. Malinkoniškasis rašytojas Armand Pijaus XII raštuose įžvelgia baltą nukryžiavimą, kančią be vinių. Iš tikrųjų, dabartinio Popiežiaus gyvenimas nuaustas iš skausmų ir ašarų. Kaip Berlyne taip Romoje lyg gyvas kryžius pakyla ištiestomis rankomis meilės žestu laiminąs minias.

Popiežius yra Bažnyčia, yra gyvenantis Kristus. Istorija jame randa savo atramos tašką; žmonija savo principą. Popiežius yra aktualus atpirkimas, o Vatikanas yra Kalvarija. Jo didysis kryžius yra laukimas, kad kas atėjęs prikaltų jo išskėstas rankas. Mes gi jį paliekame tame stovyje, nei žiaurumo, nei pasigailėjimo nepareikšdami. Savo nerangumu ir apsileidimu išradome naują kankinimo būdą: nepaisymą; naują būdą nužudyti: abejotiškumą.

Taip Pijus XII kasdien miršta meilės kančia; jame nesiliaujančiai kartojasi Kristaus merdėjimas. Patys katalikai, Šv. Tėvo sūnūs ir dukros, vykdo baltąjį nukryžiavimą ant Vatikano Kalvarijos.

KINIETIŠKA FARSA

Stebėtina, kad Amerikos politikai ir diplomatai vartodami tiek daug rašalo taip mažai nušviestų sovietų Rusijos ir raudonosios Kinijos pasirašytą sutartį. Kai kurie net priėjo kažkokių paslaptingų išvadų.

Mes manome, kad bereiklaingas protinės ir politinės energijos eikvojimas. Jokių ypatingų paslapčių nėra.

TIKROJI REIKŠMĖ

Pirmiausia atsiminkime, kad šis traktatas nėra pasirašytas tarp dviejų skirtingų ir nepriklausomų tautų. Rusų — kinų sutartis yra aiški savo turiniu ir pasekmėmis. Rusų — kinų paktas yra kominformo padiktuotas raštas. Ši "sutartis" yra politinis pareiškimas, išleistas kominformo, kurį privalo aklai sekti visi Rusijos satelitai, jis taikomas ir Kinijai ir visai Azijai ir visam pasauliui.

Visi komunistų nutarimai yra vienodi, padiktuoti sėdinčios Kremliuje bolševikų gengės, kuri valdo ir kontroliuoja viso pasaulio komunistus. Gal tarp Stalino ir Mao Tse-tung buvo skirtumų, bet galutinis žodis buvo Stalino.

Ši sutartis sovietų diktatūrai duoda teisę skleisti visoj Azijoj rusų imperializmą po internacionaline komunistų vėliava. Taip Kremlius daro visas sutartis su visais. Taip Teherane, Yaltoje ir Potsdame. Jei Mao nepriimtų tokios sutarties, tai tuojau būtų pakartas.

Maskvoje Mao Tse-tung pasirašė nurodytą sutartį. Pažadas sugrąžinti Kinijai pagrobtus uostus pagal taikos sutartį su Japonija yra tuščias dalykas. Bet yra labai reikšmingas Rusijos pažadas savo didžiajam satelitui duoti tris šimtus milijonų dolerių vertės kreditą per sekančius penkerius metus. Tai labai mažas trupinėlis šimtams milijonų badaujančių ir skurstančių aziatų.

Šitoje šviesoje reikia žiūrėti į sovietų su kinais traktatą. Amerika turi puikią progą pasireikšti visoj Azijoj, jei tuojau ir tiksliai pritaikins su energija ir entuziazmu Ketvirtąjį Punktą.

Ko trūksta Jungtinėms Tautoms?

Jungtinės Tautos gal tik ligi pirmojo visuotinio susirinkimo buvo organizacija į kurią taiką ir laisvę mylinčios tautos buvo sudėję visas viltis. Deja, šiuo metu JT tėra arena kur kalbėti mėgstą diplomatai laisvai laido savo liežuvius. Iš tūkstančių tarptautinių problemų JT teišsprendė tik kelias ir dar negalutinai. Keturi metai ir didžiausiems optimistams atidarė akis ir parodė JT visame jų silpnume. Ko trūksta JT visi žino. **Jos nėra autoritetingos ir vien dėlto, jog patys tos didžiulės organizacijos pagrindai yra klaidingi.** Didžiausia JT nesąmonė yra veto teisė už kurią bolševikai taip kovojo ir kuria pasinaudodami Kremliaus valdovai verčia pasaulį aukštyn kojom. Veto teisė, kaip baisi šmėkla išlenda visur, kur tik pasirodo taikos ar susitarimo prošvaistės.

Štai dėlko daugelis valstybių stengiasi ją panaikinti. Tačiau jų pastangos veltui. Kremlius jau prieš penkis metus žinojo, jog veto teise naudodamasis jis užgniauš kiekvieną JT sustiprėjimo vilį. Ir jis neklydo. Šiandien JT be gražių žodžių niekо negali padaryti. O kadangi JT yra tik pasikalbėjimų vieta, jos negali spręsti net mažiausių problemų, nekalbant jau apie didžiąją karo problemą.

Visi šiandieninės pasaulio krizės siūlų galai yra Kremliuje. Ir tol pasaulyje nebus ramybės, kol JT, išsivadavę pagaliau iš įvairių "teisių", jėga galėtų priversti Kremlių paklusti teisingumui ir teisei. Tačiau turbūt daug nesuklysim teigdami, jog JT dainelė jau sudainuota. Na, kągi padarysi — pirmieji šuniukai visuomet skandinami.

TIKROJI PROBLEMA YRA KARAS

Prez. Trumanui leidus gaminti vandenilio (H) bombas, komunnistai pradėjo šaukti, esą JAV stumianti pasaulį į sunaikinimą. Prie jų prisidėjo ir kai kurie atomo mokslininkai su A. Einšteinu priešakyje, kurie susirūpiniais veidais pasaulį gąsdina, teigdami, jog H-bombos vartojimas sunaikins žemėje gyvybę. Jie net prašę Trumano, kad jis viešai deklaruotų, jog JAV tos bombos pirmoji niekad nevartosianti.

Ryšium su tuo "Pittsburgh Press" savo vedamajame rašo: **"Taip daryti būtų kvailas dalykas. Tai surištų mūsų rankas ir dar galingam angresoriui praneštų, kad jos surištos. Tai būtų pakvietimas užpulti".**

Toliau laikraštis rašo, jog tokia politika demoralizuos JAV karius. Jie gi nenorės savo geriausius ginklus padėti į šalį ir eis į kovą, kad jie kaip bandymų žiurkės išbandytų ginklus, kuriuos priešas prieš juos naudos.

Toliau laikraštis pastebi, jog **"ginklai yra artiniai susiję su tikraja problema, — o ja yra karas.**

Tai jau nebenaujiena, kad JAV didieji laikraščiai pradeda į padėti žiūrėti blaiviomis akimis. Keista tačiau, jog dar daug amerikiečių to nemato ar nenori matyti.

MENKI VADOVAI

"Pittsburgh Press' griežtai ir teisingai atkerta Dr. A. Einšteinui, kuris iš tikrųjų teoretiškai sukūręs A- ir H-bombas dabar šaukia pasauliui apie gręsiantį pavojų. Laikraštis rašo: "Dr. A. Einšteinas yra didelis mokslininkas... Tačiau jis išeina iš savo "daržo" ribų, kai pradeda politikuoti. Šioje srityje jis susikūrė naivią reputaciją. Jis nevieną kartą savo vardą leido naudoti komunistinio fronto propagandai ir jo susitarimo su Rusija minčiai trūksta gero šaukšto druskos".

Su tuo reikia sutikti. Iš tikrųjų po praėjusio karo visi didieji mokslininkai pradėjo kištis į politiką ir drumsti ramybę. Geriausias pavyzdys čia yra Dr. Fuchs. Mokslininkai prašo JAV nenaudoti H-bombos, o jos planus atiduoda sovietams ir tuomet, anot laikraščio "civilizacijos išlikimas negali būti garantuotas". Baigdamas laikraštis priduria, jog "politiniai neišmanėliai yra neatsargūs vadovai".

RAUDONOJO SIAUBO NAGUOS

Naikinimas - komunizo tikslas

KAIP ELGĖSI KOMUNISTAI JUGOSLAVIJOJ

Argentinos išeinantis laikraštis "Patria Nueva" aprašo komunistų elgesį 1944 metais Jugoslavijoje. Pasak laikraščio, 1944 metais spalių mėn. 18 d. Dunavac mokykloje nuo karo buvo prisiglaudę apie 40 moterų su vaikais ir vyrų. Komunistai radę moteris įsakė motinoms savo vaikus įmerkti į čia pat buvusią statinę su smala. Kada jos tai padarė, buvo įsakyta ir pačioms motinoms bei vyrams išsitepti smala. Nieko blogo negalvodami žmonės paklusniai pildė įsakymą. Po to visi buvo suvaryti į vieną krūvą ir gyvi padegti.

SUNAIKINO BAŽNYČIAS

Pabėgėliai iš Jugoslavijos pasakoja, patys savo akimis matę, kaip komunistai tyčia griovė katalikų bažnyčias, kurių ir taip nedaug čia buvo. Iš Notre Dam sesučių vienuolių atėmė vienuolynus ir jas su didžiausiu paniekinimu išvarė. Taip pav. Pilipove vienuolėms raudonieji leido apsigyventi tik klebonijos kambaryje. Taip pat ir kapinės dabar visiškai apleistos. Tuojau po karo komunistai atkasinėjo kapus, ieškodami aukso ir kitų brangenybių.

LENKAI STENGIASI APGYVENTI BUVUSIAS VOKIEČIŲ SRITIS

Lenkijos naujakurių įstaiga praneša, kad 1949 metų vokiškų sričių apgyvendirimo planas buvęs įvykdytas visu 100%. Ypač sėkmingai naujakuriai apgyvendinti Breslau, Dancigo ir Pozeno srityse. 1950 metais numatoma pravesti dar didesni naujakurių perkėlimai. Ypač būsią imami maži ūkininkai arba bežemiai iš Varšuvos, Lodzės, Liublino ir Krokuvos sričių. Tam reikalui pereitais metais buvo išleista per 1,5 milijardo zlotų (lenkų pinigas).

BAISUS ELGESYS SU SENELIAIS

Pomeranijoje, Dramburgo apskr., 80 metų vokiečių tautybės seneliai tegalintieji vaikščioti ant lazdų yra prievarta varomi prie sunkių darbų. Negalintieji atlikti nustatytų normų yra mušami. Taip pat ir Stolpo apskr. varomos prie sunkių darbu net 70 metų moterys. Už neatlikimą darbo normų seneles moteris komunistai muša ir baudžia kelioms dienoms be maisto sėdėti drėgname rūsyje.

KUR DINGO RYTPRŪSIŲ KATALIKŲ KUNIGAI?

1945 metų sausio mėn. 1 d. Rytprūsiuose buvo 345 kunigai ir 48 vienuoliai. Po to dar buvo įšventinti 5 kunigai. Taigi iš viso 393 kunigai. Dabar esą belikę tik 170 kunigų. Iš to skaičiaus 28 kunigai bolševikų buvo taip išniekinti, kad dabar negali eiti pareigų — yra dvasiniai ir fiziniai invalidai. Tad kur liko kiti 228 kunigai?

Kaip iš Šveicarijos patiriama, dingusieji kunigai yra nužudyti ir išvežti į Sibirą. Nemaža jų mirė ištrėmime, darbo stovyklose prie Uralo ir Volgos srityje. Maža dalis jų buvo vėliau iš darbo stovyklų paleisti, bet nuo sumušimų ir psichinių ligų mirė. Nužudytų tarpe yra 54 metų Ermlando generalinis vikaras Monsignoras Marquard, kuris 1945 metais mirė vienoje Sibiro darbo stovykloje. 82 metų amžiaus Ermlando katedros dekaną Zenderį bolševikai nušovė kada jis bandė pabėgti. L.

Lietuviai PENKIVOSE KONTINENTUOSE

° Vasario 16-sios proga per Vatikano radijo stotį kalbėjo diplomatijos šefas St. Lozoraitis.

° Vasario 16-ją Brooklyne išėjo pirmas numeris naujo "Lietuvių Kelio" laikraščio. Pirmasis numeris turi 12 vidutinio dydžio puslapių. Redaguoja: H. Blazas, L. Dovydėnas ir J. Petrėnas. Leidėjų vardu pasirašo Dr. M. Devenis.

° Per paskutinius dešimt metų lietuvių tautos kančias nušviečiąs "Genocide" veikalas jau išleistas. Jo kaina $2. Galima gauti pas K. Kleiva, 7029 So. California Ave., Chicago 29, Ill.

° Vokietijoj einantis "Lietuvis" skelbia, jog Lietuvos atstovo pareigas, mirus Dr. J. Šauliui, eina Dr. A. Gerutis.

° Vasario 16-ją komunistai per Vilniaus radiją ir Maskvos bernai "Vilnyje" ir "Laisvėje" Nepriklausomybės šventę pavadino begėdžių švente.

° Čikagoj susikūrė lietuvių profesorių draugija. Jos pirmininku išrinktas A. Gylys.

° Iš Vokietijos pranešama, jog lietuvių atstovai lankėsi Vakarų Vokietijos sostinėje Bonnoje ir užmezgė ryšius su aukštais parlamento pareigūnais.

° Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas rūpindamasis lietuvių tautos, o kartu ir lietuvybės išlaikymu prie Vykdomosios Tarybos įsteigė Lietuvybės Išlaikymo Tarnybą. Jai vadovauja pats VLIKo pirmininkas prel. M. Krupavičius.

° Antrasis vaikų laikraščio "Eglutės" numeris yra dar gražesnis ir turininges nis negu pirmasis. Iš jos puslapių plaukiąs tyras lietuviškumas yra lietuvybės išlaikymo laikas.

LAISVAS ŽODIS

VLIKas rūpinasi lietuvybės išlaikymu

Prel. M. Krupavičius šalia Lietuvos laisvinimo darbų visuomet kėlė ir lietuvybės išlaikymo svarbą. Šiuo metu tas klausimas jau pozityviai išspręstas. Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas prie Vykdomosios Tarnybos įsteigė **Lietuvybės Išlaikymo Tarnybą.** Jai vadovauja pats VLIKo ir Vykdomosios Tarybos pirm. prel. M. Krupavičius.

Iš tikrųjų džiugu, kad pagaliau susirūpinta taip svarbiu lietuvybės išlaikymo reikalu. Po pasaulį išsisklaidžiusiuose lietuviuose ugdyti lietuvišką dvasią, puoselėti jų širdyse lietuviškos kultūros daigus yra nė kiek nemenkesnis uždavinys už laisvės kovą. Už Lietuvos ribų esančios mūsų tautos dalies didžiausias priešas buvo yra ir bus — nutautėjimas. Tam kelią užkirsti — antpuoliui organizuoti — ir įsteigta Lietuvybės Išlaikymo Tarnyba.

Ypatingo pasitenkinimo sukelia faktas, jog Tarnyba jau iš pat pradžios pradeda aktyviai veikti. Šiuo metu visoms žinomoms lietuvių organizacijoms, redakcijoms ir atskiriems veikėjams išsiuntinėtoms anketos, kuriose yra visa eilė klausimų, liečiančių dvasišką ir morališką lietuvių padėtį įvairiuose kraštuose. Labai svarbu, kad visi, kurie tik šias anketas gavo, kuo rūpestingiausiai jas išpildytų, kad ši taip svarbų darbą Tarnybai palengvintų. Iš savo pusės Tarnyba turėtų dėti visas pastangas, kad jos veikla nesiribotų vien žodžiais, bet darbais. A. E.

ŽALČIO KOVA

Pirmieji komunistų bandymai sudrumsti tikrąją Sv. Metų atmosferą pasibaigė abortu, kuris dar kartą parodė jų silpnaprotybę ir nepajėgumą.

Komunistai, kaip tas žaltys, negali pakęsti, kad Jubiliejiniai Metai taptų Tikėjimo ir Katalikų Bažnyčios triumfu, nes toks triumfas suduotų mirtiną smūgį jų niekšiškoms doktrinoms ir visiems despotams. Komunizmas yra kiekvienos žmogaus teisės paneigimas. Yra kiekvieno idealo ir kilnumo išniekinimas. Komunizme negali būti žmonių, kurie turėtų laisvą sąžinę, pagal kurią galėtų laisvai gyventi. Komunizmas paverčia žmogų gyvuliu.

Negali būti jokio suderinimo tarp Tikėjimo ir ateizmo. Komunistai žalčio gudrumu suvedžioja neišmintingus žmones. Dvikova pasiekė savo lemiamą fazę. Stalinas žino pasiekęs bedugnės krantą. Jis deda visas pastangas išsigelbėti. S. P.

Einama prie žmonijos sunaikinimo

Kiek atominė bomba, tiek vandenilio bomba — rašo admirolas Ellis M. Zacharias — yra ginklai, kurie gali sunaikinti visą žmoniją. Be to, dar yra kiti ginklai — cheminiai, biologiniai ir klimatologiniai — daug baisesni už bombas. Jie galėtų sunaikinti kiekvieną gyvybę: žmonių, gyvulių, augalų.

Tai nėra pasibaisėjimų pranašystė. Tie ginklai yra. Jie dabar dirbami, jums skaitant šiuos žodžius. Šiuos ginklus jau gali pasigaminti ir mažosios tautos. Tik vienas tų nuodų trupinėlis gali nužudyti 20 milijonų žmonių, miestus, valstybes paversti kapinynais.

Argi nenuostabu! Pasaulis didžiausiais žingsniais žengia į taiką, kurios ženklas... kapinės. A. B.

Statys paminklinę bažnyčią

Roma. — Romoje sudarytas komitetas, kuris rūpinasi pastatyti Romoje paminklinę bažnyčią, pavadinta: Taikos triumfas". Lėšas šiam reikalui imasi rinkti pasaulio katalikės moterys, kurios įteiks Šv. Tėvui jo 50 metų kunigystės jubiliejaus proga, kaip pripažinimą jo nuolatinės veiklos išsaugojimui pasauly taikos.

Lietuvos Tėvai Pranciškonai kulturos bare

Rašo J. AISTIS

Karo audrų atblokšti į šį kraštą Lietuvos tėvai pranciškonai išaugo į nemažą vienuoliją ir šiemet jie pradėjo plataus masto kultūrinį barą. Pradžioje, būdami negausūs, vos pasiekę šį kraštą ir dar tinkamai neįsikūrę, pradėjo leisti populiarų pranciškoniškos dvasios mėnesinuką "Švento Pranciškaus Varpelį", kuris jau štai kuris metas, kai lanko pranciškoniškojo idealo simpatikus. Šiandien jie pasirodo su daug didesnės apimties darbais: jau išėjo iš spaudos jų išleistas "**Metraštis**" ir pirmasis kultūros žurnalo "Aidai" numeris. Pirmasis Tėvų Pranciškonų išleistas "**Aidų**" numeris savo turiniu ir spaudos menu bus tikrai pirmas tos rūšies lietuviškas žurnalas visoje Amerikos lietuvių istorijoje.

Paprastai pirmame perijodinio leidinio numeryje ieškoma vedamosios minties arba linijos. Tikrumoje "**Aidai**" nėra naujas žurnalas, jie keletą metų buvo leidžiami tremtyje, Vokietijoje, ir dabar jie tik perkelti į naują kraštą ir atiduoti į naujas rankas. Jų ir rolė liekanti ta pati: būti vieninteliu lietuvišku kultūros žurnalu. "Aidai" čia bus šiek tiek pasikeitę: formatas, popierius, rašmenys ir net pats turinys. Vokietijoje jie buvo daugiau akademiški (gera prasme), o čia jie, atrodo, bus daugiau gyvenimiški, praktiški ir konkretesni.

Tokį įspūdį susidarome paskaitę pirmąjį atsinaujinusių "Aidų" numerį, ypač remdamiesi prof. K. Pakšto studijos pradžia apie Lietuvos etnografines ribas ir Dr. inž. Jurgio Gimbuto straipsniu "Lietuviškos architektūros kūrimas atstatant Lietuvą".

Prof. K. Pakšto svarstoma problema labai aktuali ir plačiai svarstytina, nes dviejų mūsų kaimynų, gudų ir lenkų, emigracinė spauda skelbia ateities pretenzijas į kai kurias mūsų etnografines sritis. Tūlas dabar gali žiūrėti į tas jų pretenzijas su šypsena, bet su laisve tos problemos atsistos prieš mus tokiu pat aštrumu, kaip nepriklausomybės kovų laikais, ir dabar jau mes turime visa tai pramatyti ir apsvarstyti, kad, reikalui atėjus, galėtume atremti pasaulio akyse visas jų neteisėtas ir neteisingas pretenzijas.

Tad reikia pagirti naujasis "Aidų" redaktorius, kad jis turėjo sumanumo pasirinkti bendradarbius ir jau pirma čia išleistą numerį parodyti Lietuvos atsistatymo ženkle. Tos problemos yra tikrai šaukiančios ir mes jas bent savo tarpe turime giliai išstudijuoti ir suprasti. Ši tautos nelaimė paliks didelių žaizdų, kurių dalis bus nepagydomų, dėl to mes visu rimtumu turime ruoštis tai valandai, kada turėsime savo tautą kelti iš medžiaginių ir dvasinių griuvėsių. O ta valanda gali ateiti, kaip Evangelijos vagis, netikėtai, ir vargas mums, jei mes nebudėsime, jei ji užklups mus besnaudžiančius, nes ne laikas kurtus lakinti, kai pakeltas briedis bėga. Tai, visų laukiamai, dienai mes turėtum išdirbti smulkią darbotvarkę, kad, valandai išmušus, galėtume ją vykdyti minutės tikslumu.

Dėl to "Aidai", manome, turėtų būti kiekvieno doro lietuvio, kuriam rūpi Lietuva ir jos ateitis, nekantriai laukiami ir atydžiai skaitomi.

— — —

Antras šiais metais pasirodęs Tėvų Pranciškonų leidinys — "**Metraštis**", kaip vienkartinis leidinys, savo svarba gal ir siauresnis, bet taip pat labai reikšmingas ir svarbus kultūrinis laimėjimas. Tai didelio formato, labai gražiame popieriuje ir meniškomis iliustracijomis papuošta knyga, apimanti visas mūsų dvasinio, kultūrinio ir visuomeninio gyvenimo sritis. "Metraštį" redagavo tėvas pranciškonas, kun. Dr. Leonardas Andriekas. Tai bene bus pirmas to jauno ir daug žadančio posto darbas, kuriuo jis parodė ir didelių organizacinių gabumų, nes taip taikliai parinkti bendradarbius ir medžiagą, kad iš antologinės mozaikos susidarytų sintetinis ir pilnas laisvosios tautos dalies darbų, kovų ir siekimų vaizdas, galėjo padaryti tik tas, kuris pats tuose dalykuose gerai orientuojasi. Be kultūrinių religinių ir visuomeninių studijų bei straipsnių, šiame leidinyje randame ir skoningai parinktos lietuviškos žodžio kūrybos. Žodžiu, tai yra labai gražus ir pagirtinas Tėvų Pranciškonų užsimojimas, kurį reikėtų visiems realiai paremti. "Metraštis" turi ir praktiškąją pusę — kalendorių, tai jie, kaip meniškas leidinys, turėtų puošti kiekvienus lietuviškus namus.

Mes visi laukėme lietuviško dvasinio ir kultūrinio atgimimo Amerikoje, ir šiandien jau galima tvirtinti, kad tas svajotas atgimimas jau pradeda nešti vaisius. Tenka džiaugtis dar ir tuo, kad jis yra energingose, stipriose ir platesnių pažiūrų rankose. Garbė tad Tėvams Pranciškonams!

A. TYRUOLIS

ŠV. KAZIMIERUI

Tėvynės mūsų Lietuvos Globėjau,
Kazimiere, šventasis karalaiti,
Tavin dejonės mūsų, maldos aidi.
Užtarki ją, tiek sykių jai padėjęs.

Čia žemėj lelija skaisčia žydėjęs,
Duok mūs jaunimui tavo pėdom eiti,
Kad jis, pamildamas dorybių kraitį,
Vėl taptų tėviškės naujos grindėju.

Ak, kad sugrįžtume tave pagarbint
Į seną Vilnių katedroj brangiojoj,
Kur aukso karste tavo palaikai šventieji,

Ir kad, įveikę kūno audrą žvarbią
Ir stoję Viešpaties akivaizdoj šventojoj,
Įžengt galėtume, kur tu esi įėjęs.

LIETUVA KELSIS LAISVA IR NEPRIKLAUSOMA!

Ištraukos iš **Dr. K. Griniaus**, buvusio Lietuvos respublikos prezidento, kalbos pasakytos vasario 16 d. proga, kuri buvo transliuota per Voice of America.

"Mieli Broliai ir Sesers, savo tėvų žemėje svetimųjų žiauriai persekiojami lietuviai!

Vasario 16-sios dienos proga sveiginu Jus, mano brangūs tautiečiai! Linkiu pasiryžimo ir ištvermės, kenčiant sunkias fizines ir dvasines kančias. Nuoširdžiai linkiu sulaukti tos dienos, kai vėl iš okupantų priespaudos kelsis laisva demokratinė Lietuvos Respublika.

Gerai žinau Jūsų iki šiolei pergyventas kančias. Šimtai tūkstančių nieku nenusikaltusių lietuvių brutalios rusiškos NKVD prievartos yra išplėšti iš gimtųjų sodybų ir išgabenti į baisiąsias Arktikos ir Sibiro koncentracijos stovyklas. Tūkstančiai lietuvių žuvo prievartos mirtimi NKVD rūsiuose ir kalėjimuose. Dažnai jų lavonai ištisas dienas laikomi miestelių aikštėse. Visas turtas iš jūsų atimtas. Esate paversti beteisiais baisios sistemos vergais. Tautinė lietuvių kultūra sugriauta ir jums visomis priemonėmis brukama rusiška bolševikinė doktrina. Jūsų kasdieninis gyvenimas — ašaros, kančios ir baimė.

Okupantai Lietuvoje vykdo tarptautinį genocido nusikaltimą, už kurį mirties bausmės susilaukė nacių vadai. Netoli ta valanda, kai ir šiuos tautų naikintojus pasieks teisingumo ranka. Visi nusikaltėliai prieš lietuvių tautą, ar jie būtų iš Sovietų Sąjungos atvykę, ar vietos išdavikai ir parsidavėliai, susilauks tinkamos bausmės."

"Lietuvos Respublikos suverenumas nėra palaidotas. Jos pilnateisiai atstovai laisvame pasaulyje tebeeina savo pareigas, jos institucijos tebeveikia. Jungtinės Amerikos Valstybės, Didž. Britanija ir daugybė kitų šalių nėra pripažinusios Lietuvos okupacijos.

Laisvoje gyveną lietuviai nuolatos kelia balsą apie jūsų nežmoniškus persekiojimus. Jie reikalauja, kad tartautiniai organai ištirtų okupantų Lietuvoje įvykdytus nusikaltimus ir kad būtų sustabdytas lietuvių tautos naikinimas ir blaškymas. Lietuvos laisvės kovai telkiamos gausios lėšos. Šią laisvės kovą nuoširdžiai remia visi šiapus geležinės uždangos atsidūrę lietuviai, ypač Amerikos lietuviai. Laisvųjų lietuvių kovai vadovauja Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas ir Amerikos Lietuvių Taryba, kuriuos remia gausios pasaulio lietuvių organizacijos. Senųjų mūsų išeivių eiles gausiai papildė naujųjų laikų tremtiniai. Vien tik į Jungtines Amerikos Valstybes atvyko apie 20 tūkstančių lietuvių tremtinių. Po keletą tūkstančių jų įsikūrė Didž. Britanijoje, Kanadoje, Australijoje ir Pietų Amerikoje. Visų jų pasiryžimas iškovoti Lietuvai laisvę yra nepalaužiamas."

"Todėl, nors jūs šiandien ir gyvenate didžiuose pavojuose, bet nenustokite vilmo Lietuvių Tautos ir Valstybės prisikėlimu. Gerai žinau, kad svetimoji priespauda persekioja netik kiekvieną jūsų žingsnį ir žodį, bet stengiasi pavergti ir Jūsų mintis. Atmeskite svetimą klastingą propagandą! Išsaugokite savo žmogiškąjį ir lietuviškąjį tautinį padorumą! Visus įvykius ir pavergėjų pagyras vertinkite kritiškai. Visomis galimomis priemonėmis gelbėkite vieni kitus ir padėkite vieni kitiems pergyventi sunkiuosius laikus. Sąmoningai venkite neprasmingų aukų. Šiuo metu svarbiausias visų mūsų uždavinys, kad juo didesnis lietuvių skaičius išliktų ir fiziškai ir morališkai sveikas. Atsiminkite visuomet, kad juo sunkesnis kasdieninis gyvenimas, ypač dabar prievartos kolchozuose juo labiau okupantas šėlsta, juo labiau jūsų širdyse turi klestėti Tėvynės meilė, tautinė visų lietuvių vienybė ir visų bendrai vykdomas apsisaugojimas. Sunkiausiais laikais kaip tik kiekvienas lietuvis turi išlikti tvirtas ir atsparus, kaip tas ąžuols prie Nemunėlio!"

"Tegyvuoja persekiojamoji ir naikinamoji, bet gaji ir atspari Lietuvių Tauta!"

° **Pranešama, jog yra daromi pasiruošimai išleisti naują iliustruotą žurnalą — "Nemuną". Jį rems Lietuvių Kultūros Fondas. Redakcinėj kolegijoj minimi H. Žemelis, V. Trumpa ir L. Dovydėnas.**

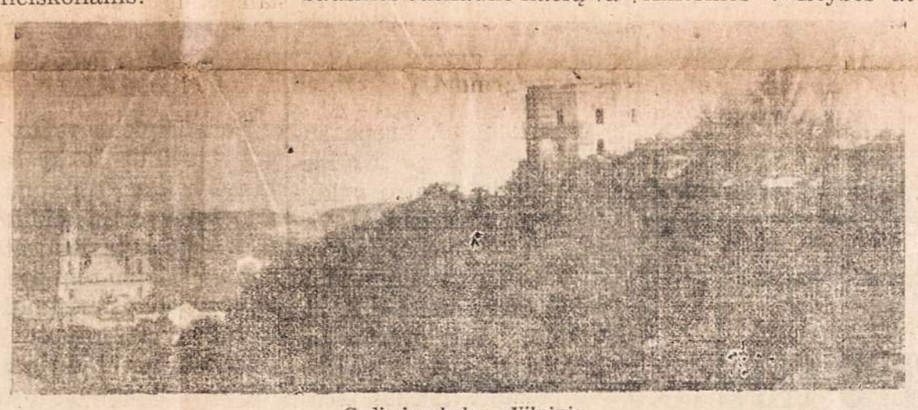

Gedimino kalnas Vilniuje

V. KRĖVĖ

RAGANIUS

Prieškarinių laikų sodžiaus gyvenimo šešėliai
Spaudos Fondo premijuotas veikalas

— Sukalbėtai, vaikeli, poterius, — iš kasdieninio papratimo priminė sūnui, jam jau išeinant per duris.

Sūnus tik nekantriai numojo ranka ir išėjo į kiemą.

Jis nepastebėjo, išėjęs kieman, gražaus pavasario ryto, nepasidžiaugė, kaip paprastai būdavo, giedriu dangumi, nepasiraivė, nepajuto jaunoj sieloj džiaugsmo, tik dar didesnis skausmas akmeniu užgulė jam krūtinę.

Lyg kažkokis kamuolys ėmė slinkti iš gilumos krūtinės aukštyn, į gerklę. Petras nusiskubino į skiedryną, pasislėpė už svirno sąsparos ir pravirko gailiomis ašaromis...

Tuo metu motina, atsinešus iš kamaros sviesto, kiaušinių, iškepė jam riebią pautienę su trūkžolių šaknelėmis ir išėjo kieman sūnaus pašaukti. Rado jį skiedryne ant kulbelės besėdintį, jau nurimusį. Tik akys dar buvo pilnos ašarų, paraudusios.

Motina pažino iš akių, kad sūnus buvo verkęs, bet apsimetė nieko nepastebėjusi.

— Ar vis dar skauda, vaikeli? — ėmė klausinėti užuojautos kupinu balsu .— Gal šonelį diegia? Ar tik nebūsi patrūkęs, kurį sunkų daiktą kilnodamas?..

— Nieko, motinėl, jau praėjo, — ramino sūnus ir atsikėlė.

— Tikras tėvulis, nieko iš jo nesužinosi, nepasiskųs, nepasakys, kad ir kažin kaip skaudėtų, —pagalvojo senė, vyrą prisiminus. — Eik pirkion, sūneli! Aš tau iškepiau pautienės su trūkžolėmis. Pavalgysi, gal palengvės...

Atsivedus sūnų pirkion, motina pasodino jį už stalo, pririekė duonos, pastatė pautienę, pati atsisėdo priešais ir žiūrėjo, kaip sūnus be mažiausio noro ne tiek valgė, kiek knaisiojosi šaukštu dubeny...

— Kam, motule, tiek trūkžolių prikimšai? Tik pautienę sugadinai, — nepatenkintas Petras. — Kartu, nors vemk...

Motina nesusigriebė, kas atsakyti. Petras nustūmė šalin dubenį su vos paragauta pautiene, atsikėlė iš užstalės, apsivilko šaračkinuku ir užsidėjo ant galvos kepurę...

— Palauk, sūneli! Dargi kruopų nevalgei, — stengiasi sulaikyti sūnų.

— Nesinori dabar. Gal vėliau, kai susiras noras...

Ir išėjo iš pirkios...

Stovėjo dabar Lukošiūnas Petras vidury kiemo prislėgta širdimi, lyg apkvaišęs, be jokios minties galvoje, be jokio noro krūtinėje ir dairėsi aplinkui, lyg pirmą kartą čią atsiradęs.

Sodely čirškė žvirbliai, toli laukuose, virš žaliuojančių rugių, aukštai danguje traliuliavo vieversiai; už kelio darže stovėjo arklys toje pačioje vietoje, kur jį vakar vakarą, eidamas kulti, buvo Petras pririšęs.

Pamatęs šeimininką, arklys tyliai sužvengė...

— Gerti nori, reikia pagirdyti, — išgirdęs pagalvojo Petras.

Pataisė ant galvos kepurę, pakasė pakaušį ir nužingsniavo į arklį.

Vos tik išėjus per vartus, kai vėl jam toptelėjo, lyg yla įdūrė, skaudi mintis.

— Dabar Verutė rengiasi vakaronėms. Džiaugiasi, kad savo Jonuką gauna! Tesidžiaugia...

Išėjęs iš kiemo užmiršo arklį ir, nieko negalvodamas, nežiūrėdamas, kur eina, nužingsniavo gatve. Nei neapsižiūrėjo, kai atsidūrė ties Kukio ir Žlabio pirkiomis.

Ten moterys, mergos, vaikai šlavė kiemus, gatvę, kaišė žolynais, beržų šakomis langus, vartus...

Triukšminga ruoša ėjo visu smarkumu.

Petras sustojo, pasižiūrėjo. Viena kita mergina juokaudama buvo užkabinusi jį, bet Petras jom nieko neatsakė.

— Kad dabar taip ėmus ir padegus Žlabį ir Kukį. Tai būtų juoko! — pagalvojo bernas. — Tai tau būtų ir vestuvės!..

Pats nusigando savo minčių, nusispiovė piktai, giliau ant akių užmovė kepurę ir, nieko galvoti nenorėdamas, ėjo priekin ir priekin, kol atsidūrė už kaimo, už kapinyno, pagaliau miške pas ežerą.

Paežerėj pusiau į krantą ištrauktas stovėjo luotas.

Petras priėjo, atsisėdo ant luoto galo, uždengė veidą rankomis ir, kaip anksčiau namie, lovoje sėdėdamas, taip dabar čia ėmė visu liemeniu linguoti čia į priekį, čia atgal...

Ar ilgai čia taip linguodamas sėdėjo, be minčių, be jausmo, nenusivokė. Rodos, girdėjo kažkur gyvulius mykiant, kažkur piemenis rėkaujant...

Nepakėlė galvos, neatidengė veido, neapsidairė, kol pajuto, kad kažkas suėmė jį abiem rankom už pečių ir ėmė smarkiai, kaip tuščią maišą, krėsti...

Pašoko Petras. Priešais stovėjo skerdžius Gugis, atginęs į ežerą gyvulių girdyti.

Petras vėl atsisėdo, su skerdžium nesisveikindamas.

— Dėl Žlabytės širdį skauda? — ne tai su užuojauta, nei tai su pašaipa pasiklausė skerdžius. — Spiauk, vaikel! Negi viena graži merga yra pasauly?...

Petras žiūrėjo į skerdžių, akis išvertęs, lyg jo žodžių nesuprasdamas. Suprato pagaliau ir smarkiai supyko, patsai nežinodamas, kodėl.

— Senas esi ir kvailas, — išsikeikė.

Skerdžius neužsigavo, tik nusijuokė.

— O kas tau sakė, kad esu protingas? Aš pats žinau, kad esu kvailas ir jokiam geram darbui netinku, todėl ir skerdžiaujų.

— Spiauti noriu į tavo Žlabytę! — garsiai šūktelėjo bernas ir tuojau apsidairė, ar kuris piemuo tik nebus išgirdęs jo žodžių.

Arti piemenų nesimatė.

— Ot ir gerai, berneli, ot ir gerai, kad taip kalbi, — lyg nusidžiaugęs pritarė jam skerdžius. — Praslinks laikas, ir visai nurimsi, tikėk manimi. Sakiau tau: važiuok Amerikon. Ten dar netokių gražuolių surasi...

— Niekus kalbi, — piktai nusišaipė Petras. — Labai norėtau Amerikon, dar šiandien nusispiautau, mestau visa ir eitau, kur akys mato. Bet, ot, nėra pinigų, ir sėdėk dabar čia, kaip apkvaišęs.

Skerdžius atsisėdo ant žemės priešais, ištiesė basas savo kojas ir, krapštydamas iš tarpupirščių purvo grumzlus, kalbėjo visai rimtai, kiek rimtas galėjo būti.

— Žinai, ką aš tau, Petrai, patarsiu. Ryt vakarą, girdėjau, Žemaitis eina sielių Nemunu plukdyti. Pasisiūlyk jam eiti drauge. Dabar pavasaris, iki darbymetės dar spėsi sugrįžti ir gerą pinigą, sako, parsineši.

— Hmm, — sumykė Petras. — Gal ir gerai būtų...

— Žinoma, gerai. Labai būtų gerai! Porą savaičių ant vandens pagyvensi, kasdien vis naujas vietas matysi! Sako, tokis gražumėlis Nemunu plaukti, jog pamačius nors imk ir mirk iš malonumo!

— Taip tai taip, bet vistiek neuždirbsiu, kiek Amerikon nuvažiuoti reikia.

— Šimto neuždirbsi, tai tiesa. Bet gerą puskapį rublių, sako, uždirbsi. O ten jau kaip nors su mūsų Jankeliu susitarsi. Gal palauks, kol Amerikoj užsidirbsi. Juk ne plikbernis esi, namie ūkį paliksi...

— Gal ir tavo tiesa, — pakrapštė bernas pakaušį. — Reikia pagalvoti...

— Ką ten, berneli, išgalvosi begalvodamas! — linksmai nusijuokė skerdžius. — Paklausyk šį kartą manęs, seno, eik dabar ir greičiau eik, susitark su Žemaičiu, o tai kitas gali pasišauti. Jei nori, brol, Amerikon patekti, neturi snausti...

— Na, ką gi, įkalbėjai, — atsikėlė Petras. — Eisiu...

Pittsburgho ir apylinkės naujienos

ČIURLIONIO ANSAMBLIS ATVYKSTA Į PITTSBURGHĄ

Plačiai Europoje išgarsėjęs savo daina, muzika ir tautiniais šokiais, Čiurlionio ansamblis jau baigia pasiruošti koncertams Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

Pirmas to ansamblio koncertas įvyks Clevelande kovo 26 d., **sekantis pasirodymas bus Pittsburghe balandžio 30 dieną.** Tai bus tikra meno šventė Pittsburghiečiams, kokios jie niekad nėra matę. **Čiurlionio Ansamblį į Pittsburghą pakvietė BALF apskritys.**

Tremtiniai, kurie yra dalyvavę šio ansamblio koncertuose Europoje liūdija, kad tai nepaprastai aukšto meninio lygio grupė.

BALF Apskričio Valdyba bijodama, kad publika gali netilpti vienoje salėje, balandžio 30 dieną, suplanavo du koncertus: vieną 3 val. po piet Lietuvių Piliečių Svetainėje, South Side, kitą 7 val. 30 min. vakare Šv. Vincento parapijos mokyklos svetainėje, Esplen. Abiejuose vietose bus vienoda, dvi valandas trunkanti, programa.

Rezervuotų vietų abiejose svetainėse bus tik po 500. Kurie norėtų iš anksto užsitikrinti sau vietą koncerte, geriausiai tuojau įsigyti bilietą, nes vėliau gali tikrai pritrūkti.

Rezervuotų vietų kaina $2.00 asmeniui, o visi kiti bilietai tik po $1.00. Bilietus jau galima įsigyti pas komiteto narius, ir lietuvių biznio įstaigose.

Koncerto rengėjai kviečia plačiąją Pittsburgho ir apylinkių lietuvių visuomenę, visems išgalėms remti šį nepaprastą koncertą, įsigijant iš anksto bilietus, duodant garsinimus koncerto programai arba užsirašant koncerto rėmėjais (sponsors).

Visas šio koncerto pelnas skiriamas nuo karo nukentėjusiems lietuviams šelpti.

Koresp. S. Gabaliauskas

S. Gabaliauskas namų pardavimo biznyje

Buvęs "Lietuvių Žinių" redaktorius S. Gabaliauskas pardavęs savo krautuvę Vyt. Jucevičiui, nuo balandžio 1-mos dienos vėl pradeda dirbti namų pardavimo (real estate) biznyje. Jo įstaiga bus, kaip ir seniau, 2004 Carson St. Goedecke Real Estate įstaigoje.

S. Gabaliauskas yra naujas Pittsburghe laisniuotas (išlaikęs egzaminus) lietuvis namų ir kitokių nuosavybių pardavėjas. Norintieji pirkti ar parduoti namus ar kitą nejudomą turtą, galite atlikti pas jį.

HOMESTEAD

Andrius Bardzliauskas jau trečią savaitę sunkiai serga. Neseniai sunkiai sirgus jo žmona jau po truputį sveiksta.

GRAŽIAI VEIKIA ESPLENO VYČIAI

Vasario 1 d. 62-ji vyčių kuopa Esplene laikė savo mėnesinį susirinkimą, kuriame buvo įvesdinta nauja kuopos valdyba ir perstatyti du nauji nariai: Petras Skerys ir Jonas Podžiukas. Susirinkimas buvo labai gausus ir padarė vertingų nutarimų.

Vasario 21 d. kuopa surengė draugiškas vaišes Lietuvos Vyčių Centro valdybos vicepirmininkui Al. Vasiliauskui ir žmonai pagerbti. Vaišių suruošimu rūpinosi O. Markūnaitė ir K. Žilinskaitė. Prie gražiai papuoštų stalų dalyviams svečius perstatė kuopos pirm. inž. Antanas Mažeika. Visiems vaišių dalyviams didelio įspūdžio padarė svečio lietuvių kalba pareikšti sveikinimai ir patarimai. Kuopos dvasios vadas kun. P. Lunskis nuoširdžiai pasveikino svečius ir linkėjo Centro vicepirmininkui sėkmingai lankyti kitas vyčių kuopas. Svečius nuoširdžiai sveikino ir kiti valdybos ir kuopos nariai. Po užkandžių ir kalbų buvo padainuota ir pašokta, akordeonistui Antanui Gražuliui gražiai grojant.

Po to beveik visi kuopos nariai savo svečius palydėjo į South Side, kur Šv. Kazimiero parapijos biznieriai, vietos vyčių padedami buvo suruošę užgavėnių balių. Taip kartu buvo praleista ir likusioji vakaro dalis.

Al. Vasiliauskas su ponia savo apsilankymo Pittsburghe metu buvo apsistoję pas p. Mažeikus.

ESPLENO VYČIAI—ENERGINGI TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠOKĖJAI

Nors Espleno vyčių kuopos tautinių šokių šokėjų grupė ir daug sunkumų turėjo šokius besimokindami, tačiau jie lietuvišku atkaklumu dirbdami taip pasiruošė, jog lietuviškus tautinius šokius reprezentuoti buvo pakviesti net į du vasario 16-sios minėjimus, (vasario 12 d. Lietuvių Piliečių salėje ir vasario 16-ją Šv. Kazimiero mokyklos salėje).

Šiuo metu grupei vadovauja Kazė Žilinskaitė, groja akord. A. Gražulis. Abiejuose minėjimuose šoko: K. Žilinskaitė, Liucija Birbilaitė, Antanas ir Ona Žusinai, Elena Paleckaitė, Petras Skerys, Antanas ir Zuzana Mažeikai, Jonas Podžiukas, Ričardas Šimelis, Kostantas Štarulis ir Marė Tamkevičiūtė.

Šiuo metu naujomis jėgomis sustiprinta grupė stropiai ruošiasi reprezentuoti lietuvius amerikiečių tarpe. Ji yra pakviesta šokti balandžio 29 d. įvykstančiame vakare Carnegie Music Hall.

Vytis

Veronika Jenčienė (Vera Swinkle) iš N. Y. pasisvečiavusi pas savo seseris T. Davidauskienę ir T. Katilienę grįžo namo.

—o—

Jonas Lieponis atostogas praleidęs Kalifornijoj grįžo namo.

—o—

Mykolas Norbutas ir sūnus Albertas, abu žinomi biznieriai grįžo iš Floridos, kur praleido atostogas.

—o—

Kovo 4 d. bus laikomos Šv. Mišios Lietuvos intencija, kurios užsakytos Altoriaus Draugijos.

—o—

Šįmet Homesteado parapijai sukanka 50 metų nuo įsikūrimo. Parapija jau ruošiasi šią šventę iškilmingai minėti.

—o—

Dedama pastangų vėl atnaujinti Šv. Vardo draugiją. Atnaujinimo susirinkimas įvyko vasario 24 d.

ESPLEN

Kovo 5 d., sekmadienį, Lietuvos Vyčiai švenčia Šv. Kazimiero šventę. Rytmetį šv. Mišios ir bendra Komunija Šv. Kazimiero bažnyčioje, South Side; iškilmingi pusryčiai Schenley viešbuty.

ALT Komiteto posėdis

Vasario 23 d. 8 val. vakare Lietuvių Piliečių svetainėje įvyko ALT Pittsburgho naujojo komiteto posėdis. Nesusirinkus reikiamai komiteto narių daugumai valdybos rinkimai atidėti ateinančiam posėdžiui. Atskiri senosios valdybos nariai padarė pranešimus apie įvykusį vasario 16-sios minėjimą. Finansų reikalus svarstant nutarta ALT Centrui nusiųsti $1000. Šie pinigai gauti per vasario 16-sios minėjimą aukų būdu ir iš kitų šaltinių.

Ta pačia proga komitetas apsvarstė ir kelis smulkesnio pobūdžio klausimus.

Tremtinių Draugijos visuotinas susirinkimas

Kovo 12 d. (Sekmadienį) 5 val. po pietų Lietuvių Piliečių klubo patalpose, (II-jo aukšto mažojoj salėj), 1723 Jane St., S.S. yra šaukiamas visuotinas tremtinių draugijos susirinkimas, kuriame prašomi dalyvauti. Programoje — labai svarbių tremtiniams klausimų svarstymas.

Ta pačia proga pranešama, jog tremtinių šeštadienio susiėjimai, kurie vykdavo Šv. Kazimiero mokyklos salėje, nuo ateinančio šeštadienio nutraukiami, kol bus surasta nauja susirinkimų vieta.

Valdyba

Filma, kurią turi visi matyti

Pittsburgho mieste bus rodoma (pav., Barry teatre ir kituose) filma "Guilty of Treason" — "Kaltas išdavimu".

Mačiusieji šią filmą labai ją vertina: gyva, įtikinanti, komunistinius metodus parodanti visoj tikrybėj. Lietuviai, ją žiūrėdami, iš naujo pergyvena tai, ką jie pergyveno Lietuvoj komunistų valdžioj.

Filma vaizduoja kard. Mindczenty bylą ir mylinčios vengrės meilės tragediją.

Matęs

PAIEŠKOJIMAS

Giminės ieško savo giminaičio Antano Zalogo, kuris, atrodo, gyventų Clevelande, Ohio.

Prašoma atsiliepti sekančiu adresu: **Mrs. Anna Lukas, 629 — 54th St., Pittsburgh 1, Pa.**

Tragiškai mirė

Mrs. Pranciška Dujmic, 2111 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa. 50 metų, 1950 m. vasario mėn. 23 d. 5 val p. p. rasta tragiškai mirusi savo buto rūsyje.

Palaidota 1950 vasario 27 d. Šv. Petro parapijos kapinėse.

Vasario 24 d. mirė Jonas Pocevičius senas ir pavyzdingas Šv. Kazimiero (South Side) parapijietis. Paliko nuliūdime du sūnu ir keturias dukteris.

REVOLVERIO IR KUMŠČIO DOROVĖ

Rašo B. MIKALAUSKAS

Gana laukti naujų "pralaimėjimų"; laimėjimas turi būti mūsų. Laikas iškelti mūsų pirmenybę: moralinę ir kultūrinę lietuvių katalikų pirmenybę.

Šiandien pasauly vystosi grynas tautinis judėjimas su naujomis kultūrinėmis ir politinėmis srovėmis, naujas pasaulietiškumas, pasikrikštijęs posityvizmu (mokslo srovė, kuri pažinimą remia įvykio patyrimu ir bandymu, atmetant viršgamtinį pažinimą. Įkūrėjas A. Comte 1798—1857), kuris yra tikrai pavojingas. Jų mokytojas yra Stabmeldys. Jie katalikų mokslą paverčia tokiu, pagal kurį Dievas ir visas sutvėrimas sutampa, t.y., vienas ir tas pats dalykas, regimasis pasaulis tėra tik išorinė Dievo pasireiškimo forma. Tai yra pagoniškas mokslas, priešingybė ir paneigimas viso katalikų mokslo.

Jie eina pirmyn jėga, jiems leistinas kiekvienas užsipuolimas, kiekvienas šmeižtas, kad tik materialinis pasisekimas būtų užtikrintas. Jų kraujuje glūdi karo diegai. Tai yra nupuolimas į pagoniją, teoretinis ir praktiškas paklydimas, kuris suklastoja Evangeliją.

Prieš šį nukrypimą katalikai privalo sukilti ir nugalėti savo organizavimosi silpnybę. Reikia pastatyti pylimą prieš pagonišką srovę, prieš tuos, kurie sudievina savo Aš. Jie griauna ir klaidina neatsargią visuomenę, nuvesdami ją į kareivinių gyvenimo sistemą.

Čia slepiasi imperializmo ir nacionalizmo erezija. Jie skleidžia jėgos ir brutalumo civilizaciją, kuri gimdo agresijos teisę, revolverio ir kumščio dorovę. Šios teorijos skverbiasi ir plečiasi katalikų tarpe kaip maliarija (parazitinė liga), paraližuodama jų veikimą.

Dalykas rimtas. Naujieji priešai yra drąsūs, jie eina tiesiai prie tikslo, panaudodami visas priemones, net religiją ir katalikus, kurie mieguistomis akimis nemato priešo. Jie žino, kad be religijos neįmanoma pravesti jokia nauja partija.

Gal kas pasakys: netinka priešui imti už krūtinės! Būkime ramūs, perdaug neprisidėkime prie jų, bet viešai nekovokime. Juk moralė sako nežudyti, tai ne pagal Evangeliją; reikia būti atsargiems.

Taip galvoja bailiai. Klaidai, kuri braunasi į socialinį veikimą, politiką, mokslą, reikia pastoti kelią visais frontais. Reaguoti reiškia nepriklausomybės ir kovos dvasią.

AKTUALUMO PRASMĖ

(MŪSŲ BENDRADARBIAMS)

AKTUALUMO REIKALINGUMAS IDEOLOGINIAME ŽURNALIZME

Ideologinis žurnalizmas stengiasi atkreipti skaitytojų atydą į idėjas, nušviečiančias įvykius. Aktualija susideda iš atsitikimų, neperdaug tolimų, tinkamų pažadinti skaitytojų žingeidumą.

Reikia pastebėti, kad ši aktualija skirtinga nuo kasdieninių, kurios po valandos jau pasenusios. Pavyzdžiui, politinis mažai žinomo krašto įvykis yra dar aktualus ir po penkių savaičių. Taip planai, kurio nors politinio vado sutartys, kad ir mirusio (pav. Hitlerio), tampa aktualiomis, kada jos atidengiamos pirmą kartą publikai. Čia nereiškia laiko nuotolis, bet psichologinis ryšys tarp įvykio ir skaitytojo. Nereikia užmiršti, kad skaitytojas visada ieško naujenybių, ir užtat geras ir tikslus aprašymas, kad ir seniai praėjusio įvykio, atkreips skaitytojo dėmesį, jei jis interesuojasi istorija ir ideologiniais dalykais.

AKTUALUMO RŪŠYS

1. Aktualija yra ta, kuri prisideda prie dabartinės istorijos. Visa tai, kas nušviečia, nustato ir papildo internacionalinio, tautinio ir vietinio gyvenimo pažinimą gali tarnauti aktualijai. Žurnalistas privalo skaitytis ir su politiniais, socialiniais, religiniais ir partiniais palinkimais.

2. Nepaprastas įvykis yra puiki medžiaga aktualijai. Jei kartais ir senesnis, bet gabus žurnalistas mokės iškelti jo ypatumus ir perstatyti skaitytojui kaip naują.

3. Painus įvykis taipgi patraukia skaitytoją, ieškantį teisybės, ypač ginče.

4. Jaudinančių įvykių aprašymas, sukeliantis pasigailėjimą, nuostabumą ar pasipiktinimą.

5. Komiškas, satyrinis ar humoristinis anekdotas irgi gana svarbus žurnalizmui, ypač Amerikoje.

STAMBI AUKA BALF-ui

Didžiai Gerb. Prelatas J. Balkūnas, Viešpaties Atsimainymo lietuvių parapijos Maspethe, L. I., N. Y., klebonas įteikė BALF'ui $500.00 apmokėti lietuvių tremtinių, išlaidas nuo uosto iki darbo vietos ūkiuose.

Ši stambi auka yra labai gražus pavyzdis mielaširdingumo ir gailestingumo darbe, suvargusius tremtyje lietuvius ir jų vaikučius gelbėti iš skurdo ir netikrovės. Lietuvius ūkininkus su 5-6 ar daugiau vaikučių, net giminės Amerikoje atsisako apmokėti jų kelionės išlaidas.

Labai džiūgu, kad Maspetho lietuvių parapija taip gausiai aukojo šiam fondui. Turime vilties, kad mūsų numatytą šiam reikalui sukelti sumą — $20.000.00 pasiseks laimingai sukelti ir tokiu būdu išgelbėti Vokietijoje skurstančias daugiavaikes lietuviškas šeimas.

Kan. Prof. J. B. Končius
BALF Pirmininkas

Phone, FEderal 1622
HASER
Funeral Home
AMBULANCE SERVICE
Mes esame dėkingi už jūsų biznį
512 Chartiers Avenue
McKEES ROCKS, PA.

KRAUS
THE JEWELER
V. J. KRAUZLYS, Savininkas
1816 Carson Street
PITTSBURGH 3, PA.
EVerglade 4850

Skaitykime "Liet. Žinias"

Atvykę į South Side—
Visuomet atsilankykite į
FLORENT RODGERS CAFE
136 South 21st Street -:- Pittsburgh 3, Pa.
Malonesnės vietos niekur nėra. Turime lengvų užkandžių ir visokių gėrimų.

Iron City Clock Hospital
JOHN KAMARAUSKAS
Lietuvis Laikrodininkas
—Expert Repairers—
CLOCKS—WATCHES—JEWELRY
2120 Forbes St., Pittsburgh, Pa.
Tel.: AT. 7399

Phone HOmestead 3169 Night Service HO. 5575-R
HOMESTEAD MAYTAG STORE
ALL MAKES OF WASHERS AND VACUUM SWEEPERS
Motors -:- Radios -:- Refrigerators -:- Belts and Brushes To Fit All Motors
PARTS and REPAIRS—ALL WORK GUARANTEED
602 Amity Street Homestead, Pa.

A. L. WENSLOVAS
LIETUVIS GRABORIUS
LAISNIUOTAS LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Nauja moderniška koplyčia dykai visiems. Kreipdamiesi į mus turėsite mandagų ir sąžiningą patarnavimą
Tel. HEmlock 1-0203
2128 Carson Street S. S., Pittsburgh, Pa.

C. K. PIKIEL
General Insurance Notary Public
Marriage Lincenses Auto Licenses
Business Broker
WE SPECIALIZE IN TAVERNS
121 So. 22nd St. -:- Pittsburgh 3, Pa.
S. S., PITTSBURGH, PA.
Phone EVerglade 1-2300

CLEVELANDO ŽINIOS

GRAŽIAI ATŠVĘSTOS SUKAKTUVĖS

Vasario 19 d. Švč. P-lės N. Pagelbos parapija minėjo savo įsikūrimo 20-ties metų jubiliejų. Ta proga buvo suruoštas iškilmingas banketas, kuriame dalyvavo virš 300 žmonių. Banketo tvarka buvo pavyzdinga — valgiai rūpestingai pagaminti ir skanūs, patarnavimas mandagus ir vikrus. Čia daugiausiai darbavosi jaunimas: parapijos bažnytinio choro nariai ir vyčiai.

Prie garbės stalos sėdėjo par. klebonas kun. J. Angelaitis, kun. Petraikis, kun. Spurgis ir kai kurie pirmutiniai šios parapijos organizatoriai. Vakarienės metu buvo trumpa programėlė, kurią vedė pats klebonas. Atidarydamas programėlę jis tarė keleta nuoširdžių žodžių jubiliejaus dalyviams ir paprašė kalbėti gerb. Feliksą Baranauską, vieną iš pirmutinių parapijos organizatorių, ilgametį ir dabartinį parap. komiteto narį. Kalbėtojas trumpai apibūdino parapijos 20-ties metų istoriją, kurioje, pasak jo, buvo ir gero ir blogo. Baigdamas jis su džiaugsmu akcentavo, kad jau kovo mėnesį bus pradėta statyti nauja bažnyčia, mokykla ir seselių namas.

Po jo trumpai ir nuoširdžiai apie parapijos kūrimasi kalbėjo dar vienas jos organizatorių ir ilgametis parap. iždininkas Jonas Zalenekas.

Ant garbės stalo stovėjo didelis tortas (kėksas) su daugeliu žvakelių, primenančių 20-ties metų sukaktuves. Klebonui kviečiant pirmieji šios parapijos organizatoriai tas žvakutes uždegė. Šis momentas sukėlė daug džiaugsmo ir sudarė gražią nuotaiką.

Vakarienės proga gerb. klebonas kreipėsi į pokylio dalyvius, prašydamas aukoti naujosios bažnyčios statybai. Geraširdžiai svečiai tuoj pat sudėjo beveik du šimtu dol.

Matant tokį gražų ir pavyzdingą pokilį negalima nepaminėti ir tų, kurie tiek daug prie jo paruošimo prisidėjo. Daugiausia čia galėtų pasakyti p. Agota Navickienė, kuri tiek daug darbo ir triūso padėjo, kad tik viskas gražiai praeitų. Tik jos ir kitų nuoširdžių ir darbščių pagelbininkių dėka šis pokilis buvo toks jaukus ir pavyzdingas, o ir parapijai liko virš 600 dol. pelno.

Po vakarienės jaunimas ir senesnieji linksmai pašoko.

Granitas

Ragino remti spaudą

Vasario 26 d. P-lės Švč. N. Pagelbos parapijos klebonas kun. J. Angelaitis per pamokslą paragino žmones daugiau skaityti lietuvišką katalikišką spaudą. O ir apskritai katalikiškos spaudos skaitymas ir jos rėmimas padės lengviau atsilaikyti prieš siaučiančią bedievybę.

Senelis

Bendra šv. Komunija

Kovo 5 d. Švč. P-lės N. Pagelbos bažnyčioje 10 val. ryte įvyks bendra vyčių komunija. Visi 25 kuopos vyčiai turėtų joje dalyvauti, nes taip geriausiai pagerbsime savo dangiškąjį globėją Šv. Kazimierą, kurio šventė švenčiame kovo 4 d.

—o—

Kovo 9 d. Švč. P-lės N. Pagelbos bažnyčioje vyskupas suteiks sutvirtinimo sakramentą. Būtų gražu, kad šiose iškilmėse dalyvautų kuo daugiau parapijiečių.

—o—

Kovo 12 d. parapijos svetainėje bus rodomas gražus lietuviškas filmas (krutami paveikslai).

—o—

Kovo 16 d. Lietuvių Svetainėje. 7:30 val. vakare vyčių 25 kuopa rengia Card Party su gausybe dideliu ir gražių dovanų. Norintieji gražiai praleisti laiką ir paremti jaunimo darbus kviečiami į šį pobūvį atsilankyti.

Senelis

Lietuviškoj veikloj trūksta A. Ivinsko

Šių eilučių autoriaus daug kas, net ir tremtinių klausinėja, kodėl iš lietuviškos veikimo dirvos pasitraukė taip daug nuveikęs lietuvybei, vienas iš veikliausių Clevelando veikėjų Adolfas Ivinskas. Ryšium su tuo noriu keleta žodžių tarti apie Clevelando praeities didelį veikėją, apibūdinant jo darbus.

Gal dėlto daug Clevelando uolių lietuvybės darbininkų paliko lietuviškąjį darbą, kad Clevelando lietuviškoji visuomenė nemokėjo jų įvertinti, o dažnai net primėtinėjo kažkokį garbės troškimą. Kalbant apie A. Ivinską galiu tikrai tvirtinti, nes puikiai žinau, jog jis jokios garbės niekuomet netroško, o tik dirbo, nes jo širdyje degė lietuvybės meilė. Daugelis iš mūsų gerai žino, kiek A. Ivinskas dirbo Lietuvių svetainėje, susivienijimo kuopoj ir kitose lietuviškose katalikiškose draugijose, daugiausiai eidamas sunkias finansų raštininko pareigas. Jis negailėdavo savo jėgų ir pareigas atlikdavo sąžiningiausiai. Ir šiandien niekas negali jam nieko primesti.

Tačiau šiandien lietuviškoje veikloje jo nėra. Kodėl? Niekas nežino. O visi jo bendradarbiai ir visuomenė laukia jo vėl sugrįžtant į lietuviškos veiklos barus.

Granitas

Minėjo vasario 16-ją

ALT ruoštas vasario 16-sios minėjimas įvyko vasario 12 d. Šv. Jurgio parapijos salėje. Programos vedėjui G. Kužui tarus porą žodžių, Adl. Miliauskaitė pagiedojo Lietuvos ir Amerikos himnus. Po to trumpą kalbą pasakė kun. V. Vilkutaitis, A. Spurgis, adv. V. Česnulis ir gen. Nagevičius. Meninę minėjimo dalį išpildė solistai M. Galdikienė, V. Jurgelis ir K. Ivanauskas; Alf. Mikulskio vedamas "Čiurlionio" ansamblio vyrų ir Šv. Jurgio parapijos choras, vadovaujamas muz. Pr. Ambrazo.

Po minėjimo buvo šokiai ir vaišės. Nors minėjime dalyvavo virš 700 žmonių, tačiau aukų surinkta palyginus mažai, tik $503.75.

Aukojo: Adv. P. V. Česnulis $25, Kleb. Kun. V. Vilkutaitis $10, M. Drosutis $10. Po $5.00., Gen. Nagis, Kun. Dr. K. Širvaitis, P. Glugodienė, J. Zdanys, G. Kuzas, Ad. Damušis, Dumblauskas, Ag. Kučinskienė. Po $2.00., J. Cerauka, M. Mičiulis, V. Yurgelis, V. Čyvas, Emsienė, Tomujeckas. Po $1.00., A. Kunigiškis, P. Muliolis, J. Kučinskas, V. Karsokas, Samatauskas, Tulauskas, Vaičius, M. Aluškienė, M. Statuta, P. Vilkas, I. Vitonis, Dapkus, Januškis, P. Belskis, J. Žentelis, R. Baranauskas, M. Puišis, A. Stepšis, U. Bendokienė, J. Morkūnai, A. Gustis, J. Citutevičius, M. Šaltis, Mrs. Zebrienė, M. Macijauskaitė, J. Noreika, B. Graužinis, J. Kavaliauskas, J. Camušis, D. Jakubaitis, Y. Stonis, F. Kuncaitis, A. Urbonas, M. Palubinskienė, J. Pūkelis, J. Švedas, K. Vitilaitis, Leimonienė, Vasiliauskienė, Tuliavičius, Jansuliūnienė, Fayr, Vaišbonienė, Kiselienė, Nemanis, A. Belskis, M. Grigolevičienė, A. Sumokoriai, Debesis, E. Baltrušaitis, Židonis, Vitoniai, A. Neimonas, E. Broziškas, K. Žilinskas, A. Cigulskis, E. Dominaitis, V. Kamarazas, J. Grikapelis, J. Kilikauskas, J. Urbšaitis, P. Mikšys, E. Aranauskas.

ALT reiškią padėką

ALT komitetas savo vasario 23 d. posėdyje visiems prie šios šventės paminėjimo prisidėjusiems nuoširdžiai padėkoti.

Ypatingai dėkojame klebonui kun. V. Vilkutaičiui už leidimą naudotis sale, kalbėtojams: kun. A. Spurgiui, gen. Nagevičiui ir adv. P. V. Česnuliui; solistams: A. Miliauskaitei, M. Galdikienei, V. Jurgeliui ir K. Ivanauskui; muzikams A. Mikulskiui ir Pr. Ambrazui bei jų vadovaujamiems chorams; minėjimą suruošusiai komisijai susidedančiai iš J. Čyvo, Balčiūno, M. Stonienės, E. Kavaliauskienės, B. Bacevičienės ir P. Glugodienės (pirm.); visa vakarą dirbusioms Ag. Simaitienei, L. Misienei, Česnauskienei, Grybauskaitei, Navickienei, Vyšniauskui ir Čeriankai ir visiems į minėjimą atsilankiusiems, kurie savo aukomis taip gražiai prisidėjo prie Lietuvos vadavimo darbo.

Koresp.

Nauja ALT vietos komiteto valdyba

Paskutiniame ALT vietos komiteto posėdyje buvo išrinkta tokios sudėties valdyba: M. Drosutis (pirm.), Malinauskas, Neimanas, Skardis, Kavaliauskienė, I. Kuzas. Gaižulis ir M. Aluškienė.

Koresp.

BALFo 38-to skyriaus susirinkimas

Kovo 8 d. po kryžiaus kelių pamaldų, Šv. Jurgio mokykloje įvyks BALFo 38-to skyriaus susirinkimas. Šiame susirinkime bus įvesdinta nauja valdyba ir aptarta daug svarbių klausimų. Visi nariai kviečiami kuo gausiau susirinkime dalyvauti, kad visi bendrai galėtume aptarti priemones skyriaus veiklai pagyvinti.

Pirm. B. Bacevičienė

TRUMPAI

Kun. Antanas Bukauskas, prieš keleta mėnesių atvykęs iš tremties, kurį laiką gyveno pas Pr. Grigonį irgi tremtinį. Vėliau persikėlė gyventi į Parkman parapiją, kur netoli ūkyje gyveno ir jo tikroji teta Mrs. Rubienė. Prieš kurį laiką vyskupas jį paskyrė į St. Luois lietuviškos parapijos vikaru.

—o—

Kovo 11 d. Šv. Jurgio parapijos salėje ALT ir Šalpos 38-tas skyrius rengia kortavimo vakarą. Bus dovanos ir užkandžiai. Kaina 50 c. Pelnas skiriamas parapijai. Pradžia 7 val. vakare.

—o—

Kovo 5 d. 8 val. ryte Šv. Jurgio bažnyčioje bus laikomos šv. mišios Aušros Vartų moterų draugijos intencija. Ta proga visos draugijos narės eis prie bendros šventos komunijos.

LRKSA 8 kuopos Kortavimo Vakaras

Clevelando LRKSA 8 kuopa, 1950 m. kovo (March) 4 d. 7,30 val. vakaro, Lietuvių Salėje, 6835 Superior Ave., rengia kortavimo vakarą. Bus loterija. Kortavimo vakare bus skanių užkandžių ir gerų gėrimų. Kviečiame narius ir svečius atsilankyti.

RENGĖJAI

PADĖKA

Vasario 6 d. mirė mano mylimas vyras, šeimos tėvas ir maitintojas a. a. Vincas Greičius.

Gilaus liūdesio valandoje mums padėjusiems ir suraminusiems reiškiame nuoširdžių padėką.

Ypatingai dėkojame klebonui kun. V. Vilkutaičiui už pamaldas ir gražius žodžius, nušviečiančius velionies ir dorą ir garbingą gyvenimą, o taip ir už palydėjimą į kapus. Mūsų širdingos ačiū taip pat priklauso šv. mišių metu atsistavusiems kun. Dr. K. Širvaičiui ir kun. Ivanauskui, kuris giedojo taip pat ir solo; laidotuvių direktorei Della Jakubs ir sūnui už gražų ir nuoširdų patarnavimą, grabnešiams ir visiems užpirkusiems už velionies sielą Šv. mišias, atsiuntusiems gėlių, dalyvavusiems bažnyčioje ir palydėjusiems į kapines.

Nuoširdžiai dėkingi visiems.

Nuliūdę Stasė Greičienė ir šeima

Kongresas šeimos klausimu

Jo Emin. Kardinolo Mooney globoje kovo 13-15 d. yra rengiamas 18 metinis Kongresas Detroit, JAV, kuriame bus keliamos katalikiškosios šeimos problemos: moterystė, pašaukimai, pasiruošimas moterystei, kova prieš moralinį susmukimą, priemonės pagerinti šeimos gyvenimą, spauda, radijo, teatras, kinas, mokykla, šeimos sveikata, butų klausimas ir kt.

LIETUVIŠKOS KNYGOS DRAUGAI

Dėkodami už "Lietuvių Žinių" išleistus ir prisiųstus "TELŠIŲ KANKINIUS", lietuviškai spaudai remti aukojo:

Mrs. A. Bakaitis, Cleveland, Ohio	$1.00
Mr. Bielskis, Cleveland, Ohio	$1.00
Mr. M. Drosutis, Cleveland, Ohio	$1.00
Mr. M. Halabarda, Cleveland, Ohio	$1.00
Mr. P. Jonulionis, Cleveland, Ohio	$1.00
Mr. J. Skripkus, Cleveland, Ohio	$1.00
Mr. A. Svetkauskas, Cleveland, Ohio	$1.00
Mr. B. Astrauskas, Pittsburgh, Pa.	$1.00
Mr. J. Čekauskas, Pittsburgh, Pa.	$1.00
Mr. J. Gribas, Pittsburgh, Pa.	$1.00
Mrs. B. Lukas, Pittsburgh, Pa.	$2.00
Mr. A. Maskeliunas, Pittsburgh, Pa.	$1.00
Mr. A. Matulevičius, Pittsburgh, Pa.	$1.00
Mr. A. Paleckis, Pittsburgh, Pa.	$1.00
Mrs. A. Stanovich, Pittsburgh, Pa.	$2.00
Mr. A. Zalin, Pittsburgh, Pa.	$1.00
Mr. J. C. Žogelis, Pittsburgh, Pa.	$0.75

Nuoširdus ačiū

IŠ PRAEITIES TAVO SŪNŪS TE STIPRYBĘ SEMIA

Lietuvių Žinios

norėdamos pagerbti komunistų nukankintus lietuvių tautos didvyrius ir parodyti pasauliui tikrąjį bolševizmo veidą, o taip pat ir lietuvių pasiaukojimą ir kančias, išleido

J. PADAUBIEČIO

TELŠIŲ KANKINIAI

Šioje knygoje aprašoma RAINIŲ miškelio tragedija. Ji parašyta remiantis autentiškais gyvų liūdininkų pasakojimais ir gydytojų komisijos protokolais. Kas nori suprasti ko bolševizmas iš tikrųjų nori TELŠIŲ KANKINIUOSE ras krauju rašytą atsakymą.

Užsakymus rašykite žemiau paduotu adresu.

Kaina tik 75 centai

"Lietuvių Žinios", 2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.

ŠV. ANTANO GARBEI

Kovo — March 14, 1950

Lietuvos Pranciškonų

ŠV. ANTANO VIENUOLYNE

Kennebunk Port, Maine

Prasideda

Iškilmingos 13-kos Antradienių Pamaldos

kurios baigsis birželio 4-13 d.

Šv. Antano Mišių Novena

Už visus šv. Antano 13-kos Antradienių Pamaldų ir Novenos dalyvius bus laikomos

KAS ANTRADIENĮ:

7 A.M. — IŠKILMINGOS ŠV. MIŠIOS,

7 P.M. — IŠKILMINGOS PAMALDOS PRIE IŠSTATYTO ŠVENČ. SAKRAMENTO.

Pamaldų metu bus skaitomos prisiųstos intencijos, kuriomis Pranciškonai melsis.

VISUS ŠV. ANTANO MYLĖTOJUS KVIEČIAME

Jungtis su Pranciškonais maldoje, šv. Komunijoje ir šv. Mišiose, kad per didžiojo Stebukladario šv. Antano užtarymą išprašius iš Dievo:

TEISINGOS TAIKOS

NEPRIKLAUSOMYBĖS LIETUVAI,

KIEKVIENAM RŪPESČIŲ VALANDOJE REIKALINGOS PAGALBOS.

Si quaeris miracula... Jei ieškai stebuklų, kreipkis į šv. Antaną. Iki kovo 14 d. prašome prisiųsti savo ypatingas intencijas sekančiu adresu:

FRANCISCAN FATHERS
Kennebunk Port, Maine.

MULIOLIS
INSURANCE
and
REAL ESTATE
6606 Superior Avenue
CLEVELAND, OHIO

NAMŲ APŠILDYMAS

DABAR yra patogiausias laikas apsirūpinti namų apšildymu. Mes parduodame ir įrengiame automatiškus moderniškus Gaso Furnasus, įdedame automamatiškus Barber Burnerius į angliais kūrenamus furnesus ir įvedame automatiškus gazu vandenio šildymui tankus.

TRI-VET APPLIANCE SERVICE
Gas and Electrical Appliances
Frank M. Orpse-Urbšaitis, Ved.
6921 Wade Park Avenue
Tel. UT. 1-2750
Nakčia ir sekmadieniais PO. 9548

SKAITYKIME
"LIETUVIŲ ŽINIAS"

DELLA E. JAKUBS
LITHUANIAN FUNERAL HOME
(Jakubauskienė—Laisniuota Laidotuvių Direktorė)
Visiems lietuviams norintiems mūsų kambarius leidžiame naudoti dykai
Lietuviai kreipdamiesi reikale prie manęs apturėsite teisingą patarnavimą. Simpatiškas, mandagus, greitas ir geresnis už kitų patarnavimas. Vežimai ligonių pervežimui į ir iš ligonbučių. Kainos sąžiningiausios: žemiausia kaina už palaidojimą, sulig jūsų pasirinkimo. Telefonuokit:
ENdicott 1763
6621 Edna Avenue Cleveland, Ohio

P. J. KERŠIS
609 Society for Savings Bldg., Ofiso Tel. MAain 1773
Norėdami pigiai pirkti namus bent kurioje miesto dalyje ar pašaliniuose miesteliuose kreipkitės pas mane, gausit už pigiausią kainą. Taipgi įvairios apdraudos (insurance) reikaluose gausit geriausį patarnavimą.
Sutaisau paskolas dėl pirmo mortgečio.
Patarnavimas ir išpildymas garantuojama.
Kada gaisras sugadina ar apdegina tamstų namą ar fornėčius, dėl pilno jų apkainavimo kreipkitės telefonu ar asmeniškai.

7123 Wade Park -:- Cleveland 3, Ohio -:- HE 1-8250
"FOR FINER FLOORS"
FRANK BICKOFF & CO.
Didelis pasirinkimas visokių linoleumų, kitokių grindims patiesalų, geriausių ir prastesnių, o taip pat ir guminių; Du Pont įvairių rūšių dažų. Ateikite ir pasirinkite, arba skambinkite telefonu. Pageidaujantiems atsiųsime pavyzdžius. Nuoširdus patarnavimas.

Lietuvių Žinios

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ ARGENTINOS LIETUVIŲ KOLONIJOJ

Šiemet didžioji mūsų laisvės šventė Argentinoje buvo atšvęsta nepaprastai iškilmingai gausiai vietos lietuviams dalyvaujant. Džiugu, kad dalyvių tarpe buvo ir tokių, kurie dar pernai šaipėsi iš šios šventės ir garbino Lietuvos okupantą. Reikia tikėti, jog ir kiti pagaliau išgirs kankinamos tautos balsą ir grįš į motinos tėvynės gynėjų eiles.

Vasario 16 d. Argentinos lietuviai, vietos valdžios įstaigoms leidus, Buenos Aires mieste padėjo gyvų gėlių vainiką ant Argentinos išlaisvintojo gen. San Martin paminklo miesto katedroj. Šiose iškilmėse, kurių tikslas buvo pagerbti argentiniečių didvyrį ir žuvusius už lietuvių tautos laisvę karius, dalyvavo didžiulė minia lietuvių ir vietos gyventojų. Argentiniečius ypatingai stebino puikūs lietuviškų tautiniai rūbai. Vainiką, papuostą Argentinos ir Lietuvos spalvų juostomis, padėjo gen. T. Daukantas, Lietuvai Išlaisvinti Centro Argentinoje pirmininkas I. Padgalskis, B. Kerbelienė ir Malėlaitė. Šis iškilmingas momentas įamžintas filmoje ir nuotraukose.

Šiomis iškilmėmis lietuviai parodė savo karštą meilę pavergtai Lietuvai ir padėką juos priglaudusiai Argentinai.

Po to, Lietuvių klube įvyko "A. L. Balso" surengtas Nepriklausomybės šventės minėjimo aktas su specialia programa. Minėjimą pradėjo "A. L. Balso" red. K. Norkus, o po Argentinos ir Lietuvos himnų kalbėjo mok. J. Vedegys ir gen. T. Daukantas.

Meninės dalies pradžioje A. Kuprevičius ir smuik. El. Kuprevičiūtė išpildė lietuviškų kūrinių, jų tarpe tremtinio muziko Vyt. Kerbelio "Baladę". Kauno Valst. Teatro aktorės B. Kerbelienės paruoštą montažą "Mylėsi Lietuvą iš tolo", L. Kančausko arkodeono tykiai muzikai pritariant, atliko B. Kerbelienė, Vyt. Balčiūnas ir J. Žubrickas. Tuo minėjimas ir buvo baigtas.

— — —

Vasario 19 d. įvyko masinis Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimas, kurį suruošė Lietuvai Išlaisvinti Centras Argentinoje.

8,30 val. per "Mitre" radijo stotį kalbėjo radijo valandėlės vedėjas Z. Jukневičius, o meninę programą išpildė Šv. Cecilijos choras ir pian. A. Kuprevičius.

10,30 val. lietuvių Aušros Vartų bažnyčioje Avelanedoje buvo atlaikytos iškilmingos Šv. Mišios už Lietuvą, Celebravo ir pamokslą pasakė arkivyskupas Fr. Aragone. Mišių metu giedojo Šv. Cecilijos choras, dalyvaujant pian. A. Kuprevičiui ir smuik. El. Kuprevičiūtei.

17 val. Lietuvių salėje Avelanedoje įvyko pats iškilmingas aktas. Erdvi salė negalėjo sutalpinti gausių dalyvių. Minėjimo svečių tarpe buvo taip pat iš Urugvajaus atvykę p. Graužinienė ir rašytojas Čibiras.

Po Ig. Padvalskio įžanginio žodžio, Šv. Cecilijos choras sugiedojo Argentinos ir Lietuvos himnus, "Maldą už žuvusius", "Vasario 16-sios maršą", "Laisvės Varpus" ir "Žalgirio mūšį". Akompanavo pian. A. Kuprevičius.

Po Argentinos lietuvių skautų vado V. Lesniausko patriotinės kalbos Lietuvių Tautinis Ansamblis išpildė dainų, tautinių šokių ir deklamacijų pynę "Tėviškė brangi, tau mes dainuojam". Šis ypatingo grožio vaizdelis susijaudinusius žiūrovus bent valandėlei nukėlė į lietuvišką sodžių, į gimtąją samanotą bakužę...

L. T. Ansambliui sudainavus dar keletą dainų minėjimas buvo baigtas perskaitymu rezoliucijų ir sveikinimų, kurie vėliau buvo pasiųsti Argentinos valdžiai ir spaudai.

— — —

Atkreipiant dėmesį į darnų lietuvių dalyvavimą abiejuose minėjimuose, negalima be liūdesio pastebėti fakto, jog šio pastarojo minėjimo rengėjai netik ėmė mokestį už dalyvavimą minėjime, bet po to suruošė pasilinksminimą(!) ir vėl nuo dalyvių rinko pinigus. Žinoma ir pinigai reikalingi lietuvių laisvės kovai, tačiau tas klausimas galėjo būti išspręstas aukų ar kitokiu būdu. Šis faktas Argentinos lietuvių kolonijai tikrai garbės nedaro.

Reiktų pagaliau skirti dieną nuo nakties.

Leonas Kančauskas

— — —

Redakcijos pastaba. Mūsų korespondento gale iškelti klausimai iš tikrųjų yra labai liūdni. Deja, ir kai kuriose JAV lietuvių kolonijose už dalyvavimą minėjime reikėjo apsimokėti. Tas ypač palietė kai kuriuos tremtinius, kuriems ir doleris (pilna to žodžio prasme) yra reikalingas kasdieninės duonos kąsniui. Dar liūdnesnis dalykas yra pasilinksminimų ruošimas. Sunku nusikratyti įspūdžio, jog vaikai šoka prie mirštančios motinos patalo. Reikia manyti, jog jei dar kitą metą tokiose sąlygose švęsime vasario 16-ją panašių klaidų nebepasikartos.

Tiek tereiškia Vašingtono protestai

TREMTINIAI PERSIORGANIZAVO

(Atkelta iš 1 pusl.)

tuviškų mokyklų ateitis labai miglota ir galimas daiktas, kad po IRO kadencijos užsibaigimo teks leisti vaikus į vokiškas mokyklas. Nors švietimo valdyba ir yra pesimistiška dėl lietuviškos mokyklos ateities, tačiau atstovas Zundė esąs kitos nuomonės. Esą reikia tik daugiau organizuotumo ir reikalai būsią geri. Jis pasiūlė įsteigti Vokietijoje lietuvių namus, kaip grynai lietuvišką centrą, iš kur spinduliuotų lietuvybė po visą kraštą. Tam reikalui jis siūlo paskelbti "plytų" vajų ir prašyti pagalbos iš užjūrių brolių.

Raudonojo Kryžiaus pirm. Dr. D. Jasaitis nusiskundė lėšų trūkumu, o be jų negalima būsią nei tinkamai švietimo tvarkyti, nei, pagaliau, pačių pasilikusių lietuvių šelpti.

BALFo atstovas Valaitis labai apgailestavo, kad tremtiniai emigravusieji į JAV labai pamažu jungiasi į likusių tremtinių šalpos darbą. Visa šalpos našta ir dabar gula ant seniau Amerikoje gyvenančių lietuvių.

IRO labai daug rūpesčio kelia negalinčių emigruoti tremtinių klausimas. Ji deda pastangų, kad įvairūs kraštai priimtų ir tam tikrą skaičių ligonių. Švedija ir Norvegija sutiko priimti po 150 sergančių džiova. Danija taip pat sutiko teikti globą 400 ligonių. Šveicarija, jei turės ligoninėse laisvų lovų sutinka priimti dalį tremtinių. Iš viso IRO žinioje vien tik tremtinių džiovininkų yra 4.200. Lietuvių yra apie 400-500.

IRO IEŠKO NAUJŲ EMIGRACIJOS KRAŠTŲ

IRO vyr. direktorius vyksta į Vakarų valstybių sostines tartis dėl naujų tremtinių kontingento įsileidimo. Prancūzija vėl sutiko įsileisti 3000 žemės ūkio darbininkų. Taip pat ir Kanada, kur emigracijos galimybės labai sunkios ir ribotos, sutiko priimti 500 specialistų. Žydų klausimas, atrodo, bus išspręstas, nes negalinčius niekur kitur išemigruoti sutiko priimti Izraelis.

Vokietijoje pasiliekančių tremtinių reikalais IRO taip pat rūpinasi. Numatoma pagaminus propagandinę filmą rodyti visuose Vokietijos kinuose, kad tuo palankiai nuteikus vokiečius. Tariamasi taip pat ir su Vokietijos vyriausybe, kad ji tremtiniams suteiktų butus ir darbą, bei sulygintų teises su vietiniais.

IRO VIS DAR IŠLAIKO 300.000 TREMTINIŲ

Iš IRO centro praneša, kad stovyklose IRO globa naudojasi dar virš 300.000 tremtinių. Privačiai gyvena vėl toks pats skaičius, taigi viso yra per 600.000 DP. Vis dar plaukia prašymai priimti naujus DP, bet IRO negali patenkinti jų dėl lėšų stokos. Taip pav. Vokietijoje gyvena 10.000 rumunų, kurie po šio karo pabėgo nuo bolševikų. Juos IRO visiškai negloboja. Paskutiniu laiku nepaprastai padidėjo vengrų ir čekų pabėgėlių skaičius. Ypač sunki padėtis yra pabėgėlių iš Čekoslovakijos, nes jų labai nekenčia vokiečiai, už stiprią rezistenciją nacių laikais. Jie bėgo nuo vieno priešo ir atsidūrė pas kitą, kuris nors ir priglušintas, bet jau atsigauna ir vis aukščiau kelia galvą.

K. Lastėnas

"KOMINFORMACIJOS"

* Profesorius Mavrodinas savo knygoje "Rusų mokslo vaidmuo kultūros istorijoje" rašo, kad anglai už Ispanijos nenugalimosios armados nugalėjimą turį būti dėkingi tik Rusijai, nes "tuo metu britų laivai buvo statomi iš medžio importuoto iš Rusijos".- Sovietų teigimu, pasaulis rusams turi būti dėkingas už viską, kas tik šioje žemėje yra. Net pirmasis žmogus žemėje, kaip Višinskis aiškina, buvęs rusas; o jį, kaip amerikiečių laikraščiai priduria, sugundęs žaltys Marksas.

* Leipzigo "liaudies policija" užaliarmuota nepaprastai svarbiam uždaviniui: saugoti cirko "Aeros" reklaminius plakatus. Mat, vos tik cirko vadovybė paskelbia naują programos numerį. "Bambino, kodėl tu verki?" — tuoj pat plakatuose atsiranda įrašai: "Todėl, kad gyvenu rytinėje zonoje". Policija, nespėdama jų pašalinti, prie plakatų pastatė sargybinius.

* Tarp Stalino premijai gauti įteiktų pasiūlymų yra vienas žymaus sovietų inžinieriaus projektas — pastatyti "raudonąją" laisvės statulą". Pagal tą projektą Kronstadte turėtų būti pastatyta 120 m. aukščio Stalino statula, kuri būtų švyturiu ir "sovietinės valstybės nenugalimumo simboliu". Statulos rankoje būtų milžiniškas fakelas, kurio šviesa — panaudojant naują sovietų išradimą — išsklaidytų ir miglas(!)

* Rusai praneša, kad Magdeburge jie galį pagaminti tokią substanciją, kuri esanti penkis kartus saldesnė už sachariną. — Ar ir už Stalino garbei rašomus eilėraščius?

* Danų komunistų rašytojas Haraldas Herdalis, apkaltintas titoizmu, teisinosi Engelso žodžiais: "Ar mes žodžio laisvės sau ir kitiems reikalaujame tik todėl, kad ją patys vėl panaikintumėm?" Komunistų laikraštis "Land og Folg" į tai atsakė: "Jei mes turėtume liaudies demokratiją — jis gali būti tikras, kad jo vieta būtų už grotų". Ne Engelso, bet Herdalio.

(Lietuvis)

SAVAITĖS ŽINIOS TRUMPAI

° **Norvegijos vyriausybė pranešė, jog ji gausianti iš Anglijos 35.000 t. ginklų ir kitokių karo medžiagų.**

° **JAV pilietis Voger, kurį komunistinė vengrų valdžia apkaltino šnipinėjimu ir patraukė į teismą, nuteistas 15 m. kalėjimo bausme. Du kartu su juo teisti vengrai nuteisti miriop.**

° **JAV vyriausybė nutraukė diplomatinius santykius su Bulgarija ir įsakė savo atstovui Sofijoje su visu personalu grįžti namo.**

° **JAV prez. H. S. Trumanas, atidarydamas Vašingtono paminklą, ta proga tarp kitko pareiškė, jog komunizmas yra moderniųjų laikų tironija.**

° **Kariuomenės vadovybė pranešė, jog į Eniwetok atolą nusiųstas specialus kariuomenės dalinys paruošti vietą atominių bombų sprogdinimui.**

ĮVYKIŲ AIDAI

TREČIASIS PASAULINIS KARAS NE UŽ KALNŲ

Rašo S. GABALIAUSKAS

KARAS UŽ 2-JŲ METŲ — SAKO AMERIKOS GENEROLAS

Praeitame pasauliniame kare pasižymėjęs Amerikos karo aviacijos vadas Generolas Karl Spaatz, dabar atsargoje, neseniai parašė laikraščiams straipsnį, kuriame tvirtais argumentais įrodinėja, kad **už 2 metų, vėliausiai už 3-jų, prasidės trečiasis pasaulinis karas.**

Gen. Spaatz savo straipsnyje pažymi, kad rusai jau visai baigia pasiruošti karui.

Jų kariuomenė jau pilnai karui paruošta, tankų atsargos begalinės. Šiuo metu rusai jau pradėję masiniai gaminti lėktuvus — po daug tūkstančių kas mėnesį, povandeninius laivus ir atomines bombas. Šių pastarųjų ginklų rūšių gamyba neužtruksiant ilgiau kaip 2 metu.

Pasak gen. Spaatz, 1952, o vėliausia 1953 m. rusai bus pilnai pasiruošę pulti Ameriką.

Jeigu jie neturėtų tikslo vesti užpulimo karo, tai neeikvotų dabar milžiniškų sumų pinigų masinei gamybai ginklų, kurie per 3-jus metus pasensta ir turi būti išimami iš apyvartos.

KAIP AMERIKA RUOŠIASI SUTIKTI KARĄ?

Jau 1947 metais Amerikos vyriausybei buvo aišku, kad karas su Rusija yra neišvengiamas.

Buvo išdirbtas 5-kių metų apsigynimo planas, kuris turi būti baigtas vykdyti 1952 metais, pradėta užiminėti strateginės pozicijas Europoje ir Azijoje, paspartinta atominių bombų ir lėktuvų gamyba. Nedaug dėmesio Amerika iki šiol tekreipė į kariuomenės lavinimą, nes dar antrojo pasaulinio karo proga paruošti kareiviai tebėra jauni ir juos paruošti būsimam karui užtekę kelių savaičių laiko.

Jau antri metai kaip JAV vyriausybė vykdo taip vadinamą Marshall'io planą, išdalindama savo būsimiems karo sąjungininkams apie 5-6 bilijonus dolerių kasmet, kad šie galėtų ekonomiškai ir kariškai sustiprėti. Pačios Amerikos karinei apsaugai išleidžiama maždaug po 15 bilijonų dolerių kasmet.

Tokiu būdu savo apsaugos reikalams Amerika išleidžia apie 20 bilijonų dolerių arba beveik 50% visų valstybinių pajamų.

Daugelis toliau matančių Amerikos piliečių daro spaudimą į vyriausybę, kad šįmet krašto apsaugos reikalams būtų išleista dar bent 4 bilijonai dolerių daugiau.

LENKTYNĖS GALI PASIBAIGTI?

Nėra jokios abejonės, kad jos baigsis visuotinu pasauliniu karu arba ekonominio gyvenimo katastrofa, kurios chaose žus brangiausias žmogaus turtas — laisvė.

Taigi šių dienų pasauliui, bent kol komunizmas nebus nugalėtas, nėra kito pasirinkimo kaip karas arba nelaisvė.

Giliau galvojantis žmogus visuomet geriau pasirinks mirtį negu nelaisvę.

KAIP ILGAI GALI TRUKTI BŪSIMASIS KARAS?

Tai pareis nuo bolševikų pajėgumo kariauti ir demokratinių — laisvųjų šalių piliečių energijos bei pasiryžymo nugalėti priešą.

Būsimasis karas bus didysis tautų išlaisvinimo karas iš bolševizmo vergijos.

Kada laisvųjų šalių kariuomenės pakils didžiajam žygiui, jos įeis į Rusiją su laisvės šūkiais, kurie uždegs milijonus rusų širdžių begaliniu laisvės troškimu. Po pirmųjų stipresnių karo smūgių bolševikų vergai mes ginklus arba atsuks juos prieš savo pavergėjus, kaip tai jau kartą įvyko Rusijoje 1917-18 metais.

Geriausiu atveju karas gali pasibaigti į 2 ar 3-is metus.

NETIKRI TAIKOS APAŠTALAI

Niekad netrūko pasaulyje bailių. Jų yra didelė daugybė ir šiais laikais. Jie geriau parduos savo ir savo vaikų laisvę, negu pasiryš pasiaukoti ar laikinai pakęsti karo sunkumus. Todėl tos rūšies žmogystos labai garsiai garbina visokius "taikos", kad ir labai netikros, apaštalus, kaip Henry Wallace Amerikoje ir tokius demagogus, kaip Winston Churchill. Anglijoje. Nesenai Churchill vienoje kalboje pasiūlė dar kartą, pabandyti tartis su Stalinu dėl atominių bombų gamybos kontrolės. Nejaugi Churchill yra toks naivus ir nežino, kad Stalinas niekuomet jokios kontrolės komisijos geruoju į Rusiją neįsileis. Jis nenori jokių liūdininkų, kurie galėtų praverti Rusijos duris ir pasižiūrėti į bolševikišką ubagyną. Laimė, kad Anglijos žmonės Churchillį neišsirinko savo valdžion, o tai ko gero jis būtų dar nuvažiavęs pas Staliną "taikos" maldauti kaip kadaise Anglijos premjeras Chamberlain važinėjo pas Hitlerį "taikos kurti". Visi dabar žinome kaip pragaištinga buvo pasauliui ta trumparegiška Chamberlaino "taikos" politika.

Amerikos prezidentas H. Truman ir darbiečių vyriausybė Anglijoje griežtai atmetė Churchillio sumanymą vykti į Maskvą ir dar kartą nusilenkti Stalinui. Tai būtų tik naujas padrąsinimas žmonių kraujo ištroškusio Rusijos diktatoriaus dar akiplėšiškesniems žygiams.

IEŠKO DARBO

Vargonininkas — chorvedys ieško vietos. Nevedęs, 30 metų, R. Katalikų tikybos. Studijavęs vargonus, dainavimą, choralą ir kitus muzikos dalykus. Savo darbą žinąs gerai.

Rašyti: **Vargon. stud., 210 Notre Dame Ave., Dayton 4, Ohio.**